

V SLOVENIJI 4 OKRAJI

PREDLOG PREDVIDEVA TUDI ZDRUŽITEV
OKRAJEV MARIBOR IN MURSKA SOBOTA

V Ljudski republiki Sloveniji je bilo doslej osem okrajev, toda po že sproženem predlogu o novi teritorialni razdelitvi republike bodo po Novem letu delovali samo štirje. O združitvi slovenskih okrajev je 6. decembra razpravljala Izvršni odbor GO SZDL Slovenije, 8. decembra pa že tudi Izvršni svet LRS.

Predlog zakona o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji je pogojen s predvideno novo ustavno ureditvijo, ki bi krepila in nadalje razvijala vlogo občine kot osnovne teritorialne družbeno-gospodarske in politične osnove našega družbenega sistema. V tej novi ustavni ureditvi prihaja v večji meri do izraza tudi vloga okrajev kot skupnosti komun.

Okraj je v svoji osnovi in po svojem mestu v političnem

Ob zaključku prve faze
ustavne razprave

OD INFORMACIJ K POGLOBLJENIM RAZPRAVAM

Prva faza ustavne razprave je za nami in ugotovimo lahko, da je bila to doslej po vsebini in še zlasti širini najpomembnejša družbenopolitična akcija po osvoboditvi. To je bil v prenesenem pomenu prvi referendum, na katerem je samo v soboškem okraju v 238 razpravah sodelovalo nad 19 tisoč ljudi. Mnogi med njimi so se tudi oglasili bodisi z vprašanji, pripombami ali celo predlogi.

Kritična presoja zastavljenih vprašanj in pripomb v zvezi z osnutkom zvezne ustave pa nam pokaže, da je bilo največ vprašanj v zvezi z lastniškimi odnosi, česar kljub dobromamernosti občanov, ki so taka vprašanja postavljali, ne kaže spregledati. Važno je tudi ugotovitev, da so bile dosedanje razprave informativne in da so se le v bolj redkih primerih poglobljale v vsebino novih ustavnih dokumentov. Kakor ne sme biti razprava o ustavi le trenutna kampanja, marveč trajno politično delo, ki se bo v drugačnih okoliščinah nadaljevalo celo po njenem sprejetju, tako je sedaj že napočil čas, da preidemo od informacij k poglobljenemu, lahko bi celo rekli, študijskemu proučevanju ustavnih osnutkov, po poglavjih ali važnejših družbenih vprašanjih, pri čemer je potrebno posvetiti posebno pozornost republiški ustavi in občinskemu statutu, ki so bili doslej manj obravnavani. Kaže tudi, da bi bilo koristno ustavno razpravo bolj ustvarjalno povezovati z doslejšnjimi dosežki na gospodarskem in drugih področjih družbenega življenja.

Razprava o ustavnem gradivu je bila doslej še najbolj poglobljena v različnih strokovnih društvih, čeprav je morda bilo v teh društvih premalo pomoči in konkretne aktivnosti navzven, izven društvenih okvirov. Tudi Ljudske univerze so bile premalo organizirano angažirane v ustavni razpravi, čeprav so tudi izjeme (Radgona). Na podeželju pa ugotavljajo, da je bilo na nekaterih ustavnih sestankih izredno malo žena ali pa so bile razprave celo brez njih. Društva za družbeno aktivnost žena čaka sedaj v zimski sezoni hvalosede poslanstvo, da v ustavno razpravo vključijo v teh krajih tudi žene, saj je v zvezi z novo ustavo nedvomno mnogo vprašanj, o katerih bodo lahko izrekle mnenja prav žene. Tako so na pr. v radgonski občini ugotavljali, ali ne bi morda kazalo vnesti v občinski statut tudi otroško varstvo, ki ga sicer ustava posebej ne obravnava.

Bogato gradivo iz ustavne razprave bo lahko koristno služilo tudi bližnjim občinskim konferencam SZDL, predvsem v tem smislu, da bodo v poročilih in razpravah dani konkretni odgovori skozi prizmo dosedanjih dosežkov in prizadevanj na vseh področjih družbenega življenja v posameznih komunah. Tako zasnovane konference pa bodo tudi pomemben prispevek k sami ustavni razpravi.

sistemu združenje občin; njegova prvenstvena naloga bo, da bo pomagal občinam pri zadovoljevanju njihovih skupnih potreb, organiziral skupne zavode in službe ter skrbel za zakonitost dela občin.

Med številnimi gosti v nedeljo v Lendavi — Janko Smole, podpredsed. Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, člana sveta Rudi Čačinovič in inž. Viktor Kotnik

skih organov. S to novo vlogo okraja je pogojeno tudi teritorialno prilagajevanje in zaožroževanje občin v okrajne skupnosti, ki naj bi predstavljale zadosti široko in naravno celoto.

V predlogu zakona je predvidena združitev sedanjih okrajev Nova Gorica in Koper v en okraj s sedežem v Kopru, okrajev Kranj, Ljubljana in Novo mesto (brez občin Brežice, Sevnica in Videm-Krško) v novi okraj Ljubljana, k novemu celjskemu okraju se bodo pridružile tri že navedene občine iz sosednjega novomeškega okraja, okraja Murska Sobota in Maribor pa se bosta združila v nov okraj s sedežem v Mariboru.

O novi teritorialni razdelitvi republike na okraje in občine bo v ponedeljek razpravljala in dokončno odločala tudi Ljudska skupščina LRS.

PARAGONSKE ŠIPKE IZ LENDAVSKE MEHANIKE

V lendavski Mehaniki nameravajo prihodnje leto zgraditi še eno delovno halo. Letos so v podjetju povsem osvojili proizvodnjo paragon-skih šipk. Ob polni zmogljivosti jih bodo izdelali dovolj za potrebe vsega jugoslovanskega tržišča. Lendavska Mehanika je tako edino tovrstno podjetje v Jugoslaviji, ki proizvaja paragonske šipke na industrijski način. Paragonske šipke smo dosedaj tudi uvažali, zato ima delovna zmagata tega kolektiva še tolikanj večji pomen, saj je končno tudi izdaten prispevek k sproščanju potrebnih deviznih sredstev za druge namene.

IZ TURNIŠKE TOVARNE BODO LETOS IZVOZILI 35.000 PAROV ČEVLJEV

Tovarna čevljev v Turnišču bo letos predvidoma izvozila v Združene države Amerike 35.000 parov lahkih čevljev. Z ameriškim uvoznikom imajo že tudi sklenjene pogodbe za vsoto proizvodnje do aprila prihodnjega leta. Kaže tudi, da bodo drugo leto pričeli izdelovati lahko obutev za izvoz na vzhodna zunanja tržišča.

V tovarni pa hkrati resno računajo tudi na domači trg, ki naj bi absorbiral vsaj 50 ods. vseh izdelkov. Letos so odprli lastne prodajalne čevljev v Prelogu in Vinici na Hrvaškem in v Beogradu, prihodnje leto pa nameravajo odpreti še štiri poslovalnice.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 13. do 23. decembra

Približno do 16. decembra nestalno vreme s pogostimi, po večini snežnimi padavinami, nato zopet izboljšanje, okrog 23. decembra pa zopet prehodne padavine.

Temperatura se bo sprva dvignila, sredi decembra ali malo kasneje pa je predviden ponovni val mraza.

Dr. V. M.

Domurski VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

MURSKA SOBOTA, 13. DEC. 1962

Leto XIV. — Štev. 47 Cena 20 din

V NEDELJO SO V LENDAVI ODPRLI NOVO

TOVARNO METANOLA

Podpredsednik republiškega Izvršnega sveta Janko Smole je v nedeljo v Lendavi izročil namenu novo tovarno metanola — Investicijska vrednost novega objekta znaša eno milijardo 600 milijonov dinarjev — Za nadaljnjo izgradnjo te industrije bo potrebnih še približno 900 milijonov dinarjev.

Več sto članov kolektiva podjetja Proizvodnja nafte, ostalih Lendavčanov in gostov, med katerimi so bili tudi podpredsednik republiškega Izvršnega sveta Janko Smole, člana Izvršnega sveta inž. Viktor Kotnik in Rudi Čačinovič, je v nedeljo prisostvovalo svečani otvoritvi lendavske tovarne metanola.

Kot je na otvoritveni svečanosti dejal predsednik central-

nega delavskega sveta podjetja Proizvodnja nafte Ludvik Jerebčič, so za izgradnjo tega gigantskega objekta doslej porabili eno milijardo 600 milijonov dinarjev, od tega eno milijardo iz inozemskega kredita. Tovarna metanola pa ni zadnja faza v izgradnji te in-

(Nadaljevanje na 2. strani)

POMURJE SE ZDRUŽUJE Z OKRAJEM MARIBOR

O združitvi sedanjega soboškega okraja z mariborskim sta pretekli četrtek in petek razpravljala tudi Izvršni odbor okrajnega odbora SZDL in razširjeni plenum Okrajnega odbora SZDL Murska Sobota. Predlog za združitev sta tudi sprejela.

V razpravi o združitvi obeh okrajev je bilo zlasti poudarjeno, da tega pomembnega ukrepa ne kaže ocenjevati kot okrnjevanje samoupravnih pravic delovnih ljudi, marveč kot izdaten prispevek družbeno-gospodarski krepitvi naših občin. Obstajajo namreč realni obeti, da bo moč s kakovostnimi kadri znatno okrepiti naše občinske uprave in z večjo kvaliteto dela doseči ponekod tudi zmanjšanje uslužben-skega kadra in predvsem učin-

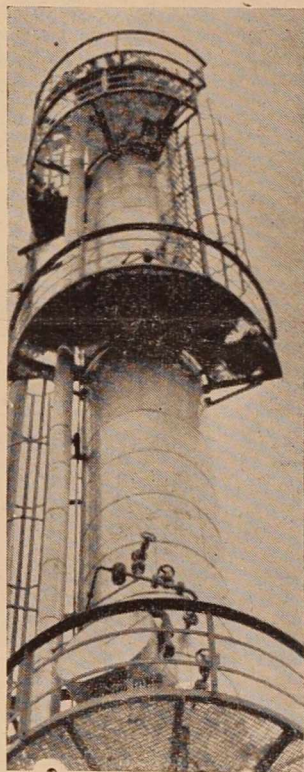
kovitejšee delovanje in poslovane občinskih uprav. Tem smotrom ustrezno bodo ob združitvi obeh okrajev tudi razvrstili družbene in upravne kadre. V novem, večjem okraju se odpirajo tudi ugodnejše možnosti za širše proizvodno sodelovanje podjetij in uveljavljanje učinkovitejših integracijskih procesov v gospodarstvu in družbenih službah.

Ob taki perspektivi, ki je pogojena s pomembnimi smotri naše bodoče ustave, je v Pomurju že aktualno tudi združevanje nekaterih občin, saj je potrebno pri sedanjem teritorialnem oblikovanju komun upoštevati predvsem dvoje: da bomo tudi v našem okraju dobili take občine, ki bodo sposobne prevzeti nase pristoj-

nosti in naloge iz bodoče ustave, da bodo lahko tudi gospodarsko samostojno žvele. hkrati pa bo lahko sočasno združevanje izdatno pripomoglo tudi k ustreznim kadrovskim rešitvam, ki jih bo treba uveljaviti predvsem v korist naših komun.

Na razširjenem plenumu Okraj. odbora SZDL Murska Sobota so izmed dosedanjih članov izvolili dvajset zastopnikov v novi, 50-članski okrajni odbor SZDL v Mariboru.

Do združitve ostalih okrajnih forumov in obeh okrajnih ljudskih odborov bo prišlo še v tem mesecu, kar bo tudi omogočilo skupno planiranje in zasnovanje gospodarskih in družbenih nalog za prihodnje leto že s 1. januarjem.

Metanolka — Lendava

Ljutomerčani razpravljajo o statutu občine

PREDVČERAJ STA SE SESTALA NA SKUPNI SEJI OBČINSKI LJUDSKI ODBOR IN OBČINSKI ODBOR SZDL LJUTOMER TER OBRABNAVALA OSNUTEK STATUTA OBČINE LJUTOMER, KI GA JE SESTAVILA POSEBNA OBČINSKA KOMISIJA.

Na seji je podal vodno poročilo k osnutku statuta tajnik občinske komisije F. Stebih in na-

vedel številna vprašanja, ki jih je bilo treba upoštevati pri sestavljanju osnutka statuta. Za tem

se je na seji razvila živahna in konkretna razprava o posameznih določilih. Navzoči so menili, da bi bilo treba nekoliko dopolniti določila statuta, glede poklicnega usmerjanja mladine. Po njihovem mnenju bi bilo treba v statutu določiti primerno mesto tudi kulturnemu dvigu občanov, saj je prav od tega v veliki meri odvisen tudi uspeh v proizvodnih procesih, oziroma na delovnih mestih. Opozorili so tudi, da so v statutu enako zajeta vsa področja življenja in dela v komun in da je treba prav vsa upoštevati v praksi kot enako važna. Se pravi, da je treba negospodarske dejavnosti smatrati enako važne kot gospodarske ter jim v praksi dati enoten poudarek.

Kakor so sklenili na seji, bodo osnutek statuta še ta teden dali v javno razpravo, ki jo bodo prav tako kot za tolmačenje ustave organizirali po vaseh, organizacijah in podjetjih. Občinski ljudski odbor pa je tudi sklenil, da bodo v kratkem sklicali klub odbornikov, na katerem bodo odborniki obeh zborov do podrobnosti seznanili s posameznimi določili statuta.

Predvidevajo, da bo statut občine Ljutomer v javni razpravi več kot dva meseca ter da bodo občani dali k posameznim določilom umestne pripombe in predloge.

Zima, zima bela — s snegom zgodaj ulice odela, obeta, da bo kar ostala

Krajevne skupnosti v statutih radgonske in ljutomerske občine

Preden preidemo na konkretna določila, ki se nanašajo na krajevne skupnosti v obeh zgoraj omenjenih statutih, pogledajmo, kako nameravajo ta problem rešiti na primer v ljubljanskem okraju.

Med razpravo o posameznih določilih, ki naj bi jih vsebovali občinski statuti tega okraja o krajevnih skupnosti je za to določena komisija pri Okrajnem odboru SZDL predlagala, da je treba krajevnim skupnostim v statutih zagotoviti tako vlogo, da bodo imeli čimvečji vpliv na gospodarski in družbeni razvoj območja, ki ga zajema neka krajeva skupnost. Ker naj bi bila po mnenju te komisije krajeva skupnost nekakšna teritorialno-politična in ekonomsko zaključena celota, bi naj število prebivalcev ne bilo merilo za oblikovanje območja krajevnih skupnosti. Ustanovitelj krajevnih skupnosti naj bi po mnenju komisije bili zbori občanov, ki so hkrati tudi njen najvišji organ. Pri tem je komisija opozorila na člen osnutka republiške ustave, ki pravi, da sprejema statut krajevnih skupnosti zbor občanov, potrdi pa ga občinska skupščina. Temu določilu republiške ustave ustrezajo tudi določila občinskih statutarjev obeh občin, Ljutomerske in radgonske. Komisija Okrajne, ga odbora SZDL ljubljanskega okraja na zagovarja o tem naslednje stališče: Če je zbor občanov najvišji organ krajevnih skupnosti, potem naj ta organ statut tudi potrjuje. To je vprašanje, o katerem se še ni izoblikovalo enotno mnenje. Pojavljajo pa se tudi druga vprašanja, tako predvsem vprašanje ali naj zavzema krajevna skupnost eno ali več naselij oziroma kako naj se v krajevne skupnosti formirajo razsežna redko naseljena področja. Ali če to vprašanje poenostavimo: koliko krajevnih skupnosti naj bi v bodoče obstajalo na področju ene občine.

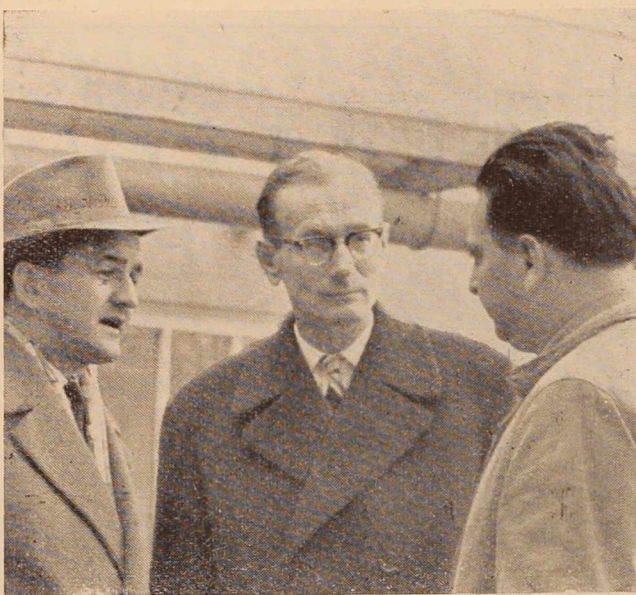
V statutu Ljutomerske občine je ostalo v glavnem to vprašanje odprto. V statutu je le za mesto Ljutomer predvidena stanovanjska skupnost, krajevne skupnosti pa niso konkretno določene. (Glej člene 21, 25, 26, 29, 32, 41, 86, 93, 95, 101, 148, 169, 170, 173, 177) Naipaka je tudi v izrazu, saj niti zvezna, niti republiške ustave ne poznajo več stanovanjskih skupnosti, temveč le krajevne skupnosti, zato bo treba to napaklo v osnutku statuta Ljutomerske občine popraviti in tako vzkladiti z naslednjim mestom v obrazložitvi predosnutka ustave tovaršja Kardelja:

»Vidno mesto daje predosnutek ustave tudi krajevnim skupnostim kot posebni obliki samoupravljanja v občini ter nosilcu ali organizatorju razširjene materialno tehnične baze za nudenje vsakodnevnih storitev družini, gospodinjstvom in občanom na sploh. Predvidene so tako v mestu kot na vasi (podčrtal I. K.). Njihov status naj določi statut občine. Ta naj bi določil tudi način financiranja krajevnih skupnosti. Zlasti veliko vlogo bodo krajevne skupnosti lahko prevzele tudi pri ustvarjanju družbenih potrebšnih skladov na področju družbene prehrane, otroških ustanov, posameznih komunalnih služb in drugih storitvenih dejavnosti, ki vsakodnevno oskrbujejo občane, pa so pri nas še zelo nerazvite.«

Iz Kardeljevih izjavij sledi, da so ponekod (na primer tudi komisija Okrajnega odbora SZDL — Ljubljana) preširoko razumeli vlogo krajevnih skupnosti, ponekod pa zopet preozko ali pa so se konkretnim rešitvam izognili na

ta način, da so v statutih vnesli le načelna in posplošena določila o vlogi in nalogah krajevne skupnosti.

Statut občine Gornja Radgona je v tem oziru res konkreten. Bredvidel je na svojem občinskem območju 12 krajevnih skupnosti, kar gotovo ni preveč, saj gre za dru-

Podpredsednik Izvršnega sveta LS LRS tovaršja Janko Smole v razgovoru s predstavniki Proizvodnje nafte v Lendavi

go največjo občino Pomurja. Doslej so vsaj na papirju obstajale v tej občini tri krajevne (stanovanjske) skupnosti: v Radgoni, Radencih in Apačah. Po novem statutu jih bo štiri-krat več: Zamejki krajevnih skupnosti so bili doslej še pri Vidmu, kjer imajo že razne servise, deloma pa tudi na območju Kapele in Murščaka. V obeh teh krajih je sedaj predvidena ustanovitev krajevnih skupnosti, kar je z ozirom na dosedanjí razvoj prav gotovo utemeljeno. Na nekaterih ostalih področjih pa bo praksa movino srečni mladih ljudi. V OZN, promeni krožek itd. Za potrdila ali zanikala potrebo krajevnih skupnosti. Pri ustanavljanju skupnosti se pač moramo zavedati, da gre za samoupravno institucijo, za katero je važno ne samo kakšen teritorij zavzema, temveč je še važnejše, s čim upravlja. Lahko se bo zgodilo, da bo določena krajeva skupnost zavzemala teritorialno veliko področje, pa se bo vendar s časom odločila, da se priključi k najbližjemu večjemu kraju s popolno osemletko, zdravstveno postajo, raznimi servisi in podobno. Občinski statut Radgone smelo rešuje ta vprašanja. Ljutomerski pa predvidno in zadržano, saj je v njem vprašanje števila krajevnih skupnosti ostalo odprto. Razprava o statutih, ki se je začela v obeh občinah, pa bo osvetlila tudi to vprašanje.

IVAN KREFT

Občinski statuti temeljne listine občanov

Prve osnutke novih statutarjev pomurskih občin je v zadnjem času doletela temeljita korekcija, saj so bili v svoji prvotni zasnovi tudi nevzdržni in nesprejemljivi, predvsem zaradi tega, ker so imeli obeležje tipskih, iz drugačnih razmer presajenih in celo slabo prevedenih listin. Zato so že prve razprave o teh temeljnih listinah naših občanov uspešno opravile z nekaterimi določili, ki so bila celo v nasprotju s temeljnimi načeli bodoče ustave. Do teh pomanjkljivosti pa je prišlo tudi zategadelj, ker so prvi osnutki občinskih statutarjev nastali že v času, ko še ustavno gradivo ni bilo dano v javno razpravo.

Statut in njegova določila izhajata predvsem iz konkretnih razmer in pogojev v določenem občinskem okolišju, usklajevati morajo materialne zahteve s konkretnimi mate-

rialnimi pogoji in nastati šele po poglobljenem analiziranju odnosov v komunih, tako v načelnem kot konkretnem pogledu. Tipska presajevanja morajo zamenjati originalne rešitve in zakonitve v občinskem statutu. Sedanji osnutki še tudi močno boleha na tem, da v svojih določilih še odločno premalo povzemajo duha nove ustave, čeprav so morda po črki še kar dobro usklajeni s posameznimi ustavnimi določili. Tako med

drugim občinski statut ne more biti zgolj akt občinskega ljudskega odbora v smislu aparata in morda še občinske skupščine, marveč po celotnem družbenem mehanizmu občinske samouprave demokratično sprejeta mala ustava, kajti če si bodo delovni občani to svojo temeljno listino sami napisali, jo bodo spoštovali in naposled tudi dosledno izvajali. V tem pa je najpomembnejša prednost!

VLOGA KMETIJSKIH ZADRUG IN DRUGIH KMET. ORGANIZACIJ

V naših statutih bo potrebno med drugim upoštevati tudi to, da je 66 odst. prebivalcev še vedno zaposlenih v sebnem sektorju in da je v tem sektorju še 85 odst. vse zemlje. V občinskih statutih bo potrebno zategadelj dati poseben akcent na vlogo kmetijskih zadrug in drugih kmetijskih organizacij, odnosom, ki bodo v prihodnje prav gotovo prvenstvenega pomena za širjenje družbenega sektorja v

kmetijstvu in za nadaljnje u- tirjevanje pridelovalnega sodelovanja na relaciji kmetijska organizacija — kmet. To bo hkrati tudi ustvarjalna interpretacija ustavnega določila o zemlji kot družbeni dobrini.

V statutih ne more biti poudarjena vloga občinskega aparata, marveč celotnega družbenega mehanizma občine v smislu krepitve samoupravnih pravic. Osrednje mesto bodo v tem sklopu morali dobiti odnosi in razmerja na relaciji občina — občinska skupščina — delovne organizacije in obratno (vprašanje skladov, njihovega formiranja, upravljanja in uporabljanja, vključujoč obveščanje občanov o namenski uporabi teh skladov, združevanje sredstev z demokratičnimi odločitvami kolektivov, uveljavljanje integracijskih procesov itd.), kar ostaja v naših razmerah še vedno izredno važno vprašanje krepitve gospodarske osno-

ve komun. Statut ne more biti program, ampak konkretizacija teh odnosov! V statutih bo potrebno tudi opredeliti vlogo komunalne banke v družbeno-gospodarskem mehanizmu komun, toda ne samo soboške, marveč vseh, ki sadijo v njeno operativno območje. Podobno je tudi z nekaterimi medobčinskimi prosvetnimi in kulturnimi ustanovami (zavod za prosvetno-pedagoško službo, medobčinski zdravstveni center, pokrajinski muzej in drugo). Te odnose trenutno načena samo Ljutomerski občinski statut, ki dobro zastavlja problem sredstev za kulturne namene; ta sredstva bo do povečevali v skladu z naraščanjem narodnega dohodka. Morda bo to načelo kazalo uveljaviti tudi na drugih področjih — denimo pri dodeljevanju ali udeležbi sredstev krajevnih skupnosti. Za kulturo pa sploh velja, da je premalo zastopana v sedanjih o-

(Nadaljevanje na 6. strani)

METANOLKA v Lendavi

(Nadaljevanje s 1. strani)

dustrije. Že v naslednjem letu namerava kolektiv Proizvodnje nafte vložiti v izgradnjo obrata formalina in obrata za rezalne smole nadaljnjih 500 milijonov dinarjev, v letu 1964 pa bodo glede na velike potrebe po izdelku te nove tovarne podvojili zmogljivosti, za kar bodo porabili še nadaljnjih 400 milijonov dinarjev.

Vsa gradbena dela pri izgradnji tovarne metanola so opravili člani kolektiva proizvodnje nafte sami, čeprav čisto v zelo težavnih pogojih. Tudi najtežja montažna dela so opravili s svojimi napravami in tako gradnjo znatno pocenili. Pri montaži pa so pomagali z nasveti strokovnjaki italijanske firme »Bonaldi« ter monterji in strokovnjaki nekaterih slovenskih podjetij.

Tehnološki proces nove tovarne je popolnoma avtomatiziran in ga bo moč upravljati z enega komandnega mesta. Pri porabi približno 7 milijonov kubičnih metrov plina bo tovarna proizvedla letno okrog 7000 ton metanola.

Novo tovarno metanola je spustil v poskusno obratovanje podpredsednik republiškega izvršnega sveta Janko Smole. V kratkem nagovoru je čestital članom kolektiva Proizvod-

nje nafte k temu delovnemu uspehu, ki po njegovih besedah ni važen samo za gospodarstvo lendavske občine, ampak tudi za širšo družbeno skupnost. Pozval jih je, naj z enakimi napori in prizadevanji kot pri izgradnji tega objekta delajo tudi v proizvodnji, da se bodo vložena sredstva kar na hitreje vračala.

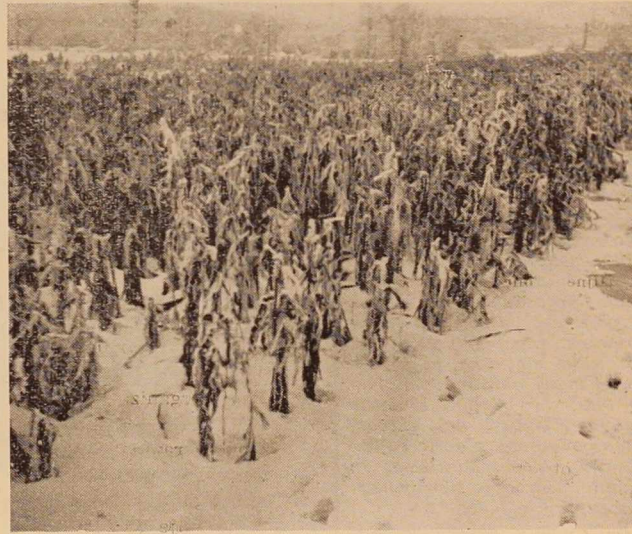
Po otvoritveni svečanosti so si udeleženci in gostje skupno ogledali oddelke nove tovarne.

J. Stolnik

DAN ČLOVEČANSKIH PRAVIC

Ob 10. decembru, Dnevu človečanskih pravic, so na soboški gimnaziji priredili dijaški razredne proslave v počastitev tega dneva.

Dijaki so se seznanili s pomenom Splošne deklaracije o človekovih pravicah, ki ji je dalo povod teptanje najosnovnejših človekovih pravic in svoboščin v drugi svetovni vojni. To je bil prvi uradni akt, ki postavlja tudi preproste človeka v zgodovinska dogajanja in govori o tem, da ni dolžan pomagati samo sočloveku, temveč mora kot državljani pokazati svojo solidarnost tudi z vsemi zatiranimi narodi.

Tako je presenetila zgodnja zima — koruzo!

Letošnja jesenska setev je v glavnem za nami. Posevki so se večmerno že pred mrzom toliko obrabili, da jih snežna odeja varuje pred močnejšim mrazom. Delno je deževje s poplavi, ki so bile v drugi polovici novembra, naredilo škodo na posevkih, vendar pa to občutno ne bo vplivalo na končne donose v povprečju, tako da sedaj že lahko pregledamo rezultate naprav, ki smo jih vsi skupaj vložili v jesensko setev, saj res ni bilo organizacije, ki bi po svoje ne prispevala k realizaciji skupno zastavljenih planov. Če do prihodnje žetve ne bo kakih katastrofalnih nezdov, lahko smemo trdimo, da bo žetev drugo leto bogatejša od vseh dosedanjih. Za to trditve nam daje poročilo med drugim tudi 600 vagonov uporabljenih umetnih gnojil in okoli 100 vagonov semen visokorodnih sort pšenice, ki so bila uporabljena za letošnjo jesensko setev, 1300 ha s pšenico zasejanih zemljišč v socialističnem sektorju, 4000 ha v kooperaciji in končno vseh 13.920 ha pšenice, zasejanih v Pomurju, kjer je bilo porabljenih povprečno 430 kg umetnih gnojil po hektaru. Omenili smo, da smo letos

v Pomurju porabili okoli 100 vagonov semen visokorodnih pšenice, kar je v primerjavi z laniško porabo (35 vagonov) skoraj trikratno povečanje. Podobno povečanje smo dosegli letos z umetnimi gnojili, čeprav so nastali določeni zastoji pri izdobi umetnih gnojil. Zemljišča v kooperaciji so se v primerjavi z lanskim letom povečala za 25%

(od 3000 na 4000 ha). Da se je povečala poraba umetnih gnojil, semen visokorodnih sort pšenice in obseg kooperacije, je v glavnem zaslug večjega angažiranja kmetijskih organizacij, predvsem pa občinskih odločkov o agrotehničnem minimumu, s katerimi smo zajeli v Pomurju 5660 ha zemljišč s pšenico. Če bi preračunali zemljišča, ki jih zajema odlok, in agrotehniko, ki je predpisana za ta zemljišča (semena, gnojila), na drugi strani pa tudi promet z gnojili, bi videli da kljub ogromnim količinam umetnih gnojil, ki so bila uporabljena, še vedno nismo povsod zadostili

zahtevam odlokov, posebno v nekaterih okolišjih — Lendava in Beltinci. Jasno je, da so bili tu določeni objektivni vzroki, toda v celoti tega ne moremo upravičiti, posebno ne zategadelj, ker so tudi za leto 1963 kmetijske zadruge premalo naročile — okrog 1500 vagonov umetnih gnojil in semenske koruze glede na zahteve odlokov o agrominimu-

mu. Čeprav je kooperacija pri pridelovanju pšenice zajela širši obseg kot lani, pa po kvaliteti pridelovalnih in gospodarskih odnosov ni naredila bistvenega napredka. V določenem pogledu je stagnirala ali pa je celo nazadovala. Medtem ko je bilo lani v kooperaciji s traktorjem zoranih 70 odst. pogodbenih zemljišč, jih je bilo letos le 45%. Najnižji odstotek zemljišč v kooperaciji, kjer je zadruga zorala pogodbeno zemljišča, ima kmetijska zadruga Murska Sobota, kjer je od 811 ha zemljišč v kooperaciji zorala le 70 ha, medtem ko je Kmetijska za-

druga Martjanci 78 odst. zemljišč v kooperaciji zorala s svojimi traktorji. Od vseh zemljišč s pšenico je bilo letos v Pomurju s traktorjem preozranih 4020 ha, v letu 1961 pa 4500 ha, kar je okrog 11% manj kot lani. Podobno je bilo tudi s strojno setvijo. Odstotek zemljišč, posejanih s stroji, se je sicer v splošnem dvignil v primerjavi z lan-

skim letom, vendar pa je bilo še vedno precej zemljišč posejanih z roko. Vzrokov za tako stanje je več. Poglavitni je vsekakor neugodna jesen za setev, posebno ker predposevki (koruza, krmna pesa) dolgo niso bili pospravljeni. Važen vzrok je zanesljivo tudi v premočni usmeritvi KZ na lastna zemljišča, ne da bi ob tem povečale sorazmerno majhen strojni park. Tako je bila prvobitna naloga kmetijskih zadrug zastopljena, saj so osnovni pridelovalni prostor kmetijske zadruge tudi vsa zemljišča individualnih pridelavcev, zemljišča, ki ležijo v njenem okolišju. To da misliti

o tem, da zadruge premalo izkoriščajo notranje rezerve v organizaciji dela (primer, ko so v največji setveni sezoni delali traktorji le od 14. do 15. ure. Seveda pa je treba lastno proizvodnjo ločiti od kooperacije, da ne bo ta njen pastorek.

Pokazatelj nedoslednosti in pavišnosti v kooperacijskih odnosih je tudi ta, da kmetijski podobno tudi KZ Cankova (1100 kg), KZ Ljutomer (1000 kg) itd. Če bi merili kooperacijo po hektarih, bi ugotovili, da so izpolnile plan kooperacije naslednje KZ: Petrovci, Šalovci, Prosenjakovci, Beltinci, Gor. Radgona, Križevci, Ljutomer, KG Rakičan, VG Radgona in VZG Ljutomer, ostale pa po številu ha niso izpolnile vseh kooperacijskih obveznosti. Med njimi prednjači KZ Grad, ki je izpolnila kooperacijo le z 20 odst. Menimo pa, da število ha ni absolutno merilo za kooperacijo. Bolj kot sami ha je važno to, na kolikih zemljiščih je kmetijska organizacija prevzela proizvodnjo v svoje roke, se pravi, na kolikih zemljiščih je opravila oranje, setev itd. in obnem, koliko si je tako zagotovila tržnih viškov.

Nerazumljivo je namreč da zadruga pri 811 ha kooperacije opravi oranje samo na 70 ha, medtem ko izven kooperacije zorje 168 ha zemljišč. Tu gotovo ni potreben komentar, kajti jasno je, da je zorala izven kooperacije več zemljišč kot pa v kooperaciji. To je le nekaj stvari, ki nam kažejo, da nam vedno in povsod še ni

(Nadaljevanje na 6. strani)

Vsestransko in tesno sodelovanje

V soboto je bil v Murski Soboti seminar, bolj rečeno, delovni dogovor, ki ga je organiziral okrajni komite mladine in katerega se je udeležilo okoli 80 učiteljev in mladincev

Ze daj časa ugotavljajo, da so mladinske organizacije na osnovnih šolah vse preveč prepuščene same sebi in da jim občinska mladinska vodstva posvečajo premalo pozornosti, kljub temu, da je delo s to mladino eno najvažnejših in najhvaležnejših področij delovanja mladinske organizacije. Dosednje bi se morali zavedati, da dobiva reformirana osnovna šola znatno drugačen pomen, kot ga je imela prejšnja, kajti v skladu z današnjim gospodarskim in družbenim razvojem mora šola drugače pripravljati in usposablja mladega človeka, da bo kos vsem poznejšim nalogam.

Prav zaradi teh ugotovitev so na seminarju posvetili največ pozornosti idejno-vzgojnemu delu z najmlajšimi člani mladinske organizacije, njihovu izvenšolskemu in tehničnemu izobraževanju, dodobra pa so obdelali tudi šolske in razredne skupnosti. Mnogo so razpravljali tudi o športnem in kulturno-umetniškem življenju. Ob vsem tem so še posebej poudarili vlogo učiteljev, ki pomagajo v mladinski organizaciji in ostalih čimteljev, kot so n. pr. društva

OBČNI ZBOR DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE M. SOBOTA

OTROŠKO VARSTVO V STATUTIH OBČIN

DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE MURSKA SOBOTA JE NA SVOJEM OBČNEM ZBORU, KI JE BIL MINULI TEDEN UGOTOVILO, DA JE BILA DRUŠTVENA DEJAVNOST V ZADNJIH DVEH LETIH PRAV USPEŠNA. ODBOR JE NA 22 SEJAH, KI JIH JE IMEL V SVOJI MANDATNI DOBI, REŠEVAL RAZNA VPRAŠANJA V ZVEZI Z VZGOJO OTROK IN MLADINE NASPLOH KAKOR TUDI POMOČJO STARŠEM PRI VZGOJI OTROK.

V dveh letih je bilo v Murski Soboti mnogo napravljene na področju otroškega varstva. Odprli so nov paviljon pri že obstoječem vrtcu. Ta je zajel še lepo število predšolskih otrok, za katere prej v vrtcu ni bilo mesta, poleg teh pa še učence prvih dveh razredov osnovnih šol. Odprli so tudi pionirski dom, v katerem se vzdržuje dnevno od 40 do 70 šolskih otrok, tu se igrajo, učijo in pišejo domače naloge, opoldne pa dobe po zmerni ceni dobro kosilo. Tega se v hvalno poslužujejo tudi vsi dijaki-vozači, ki prihajajo z rednimi prevoznimi sredstvi domov, se le v poznih popoldanskih in večernih urah. Ob večerih in nedeljah pa služi ta prostor za družabno življenje mladine. Pred dnevi je bil izročen svojemu namenu tudi vrtec v Pušci. Ta bo lahko veliko pripomogel k uspešnejšemu napredku teh otrok v osnovni šoli.

V letnih počitnicah je društvo organiziralo plavalni tečaj za soboške pionirje. Tako se jih je lepo število naučilo plavati. V tednu otroka je organiziralo pravilne popoldneve za predšolske in pošolske mladino. Največ truda in finančnih sredstev pa je društvo vložilo v praznovanje noveletne jelke. Velicasten obhod Dedka Mraza s številnim spremstvom po soboških ulicah je spremljalo poleg velike množice soboške mladine tudi mnogo ljudi iz bližnje in daljne okolice.

Za starše je društvo organiziralo več predavanj in diskusij večer. Udeležba staršev pa vsekar ni bila zadovoljiva. V bodoče bodo v komisijo za probleme družine pritegnili čim več članov, ki jim je pri sru vzgojno osveščanje staršev.

Na občnem zboru so obravnavali tudi občinski statut in mesto otroškega varstva v njem. Poudarjeno je bilo, da je število 60 otrok previsoka osnova za ustanovitve varstveno-vzgojne ustanove v kraju. Za potrebe varstva v Murski Soboti bi naj vsak investitor stanovanjskega bloka določil v njem tudi prostor za pionirsko sobo, v kateri bi se lahko zbirali otroci enega ali več blokov.

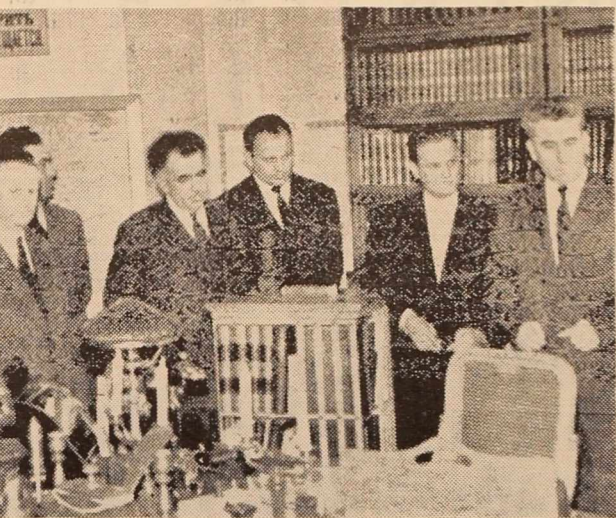
Tako pridobivanje prostorov za otroško varstvo je mnogo cenejše od novogradenj. Pet takih sob bi lahko služilo za

Otroški vrtci in druge varstvene ustanove — vse več jih je tudi v naših mestih in naseljih

Te dni se mudita na prijateljskem obisku v ZSSR in nekaterih azijskih državah najuglednejša jugoslovanska državnik in voditelj: predsednik FLRJ Josip Broz — Tito in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj.

Njun obisk v zaveznih in prijateljskih deželah, s katerimi nas vežejo tesne vezi prijateljstva in skupnih bojov že iz minulosti, lahko po vsej pravici menujemo pot miru in prijateljstva, ki znova potrjuje nam in vsemu svetu, kako

Predsednik Tito med obiskom v Leninovi mavzoleju v Moskvi

pomembno vlogo igra socialistična Jugoslavija na mednarodnem poprišču s svojo, že tolikokrat preizkušeno in uveljavljeno politiko aktivne koeksistence in enakopravnega sodelovanja z vsemi narodi in državami, ki tako sodelovanje tudi sprejemajo.

Tokratni drugi obisk tovariša Tita v Sovjetski zvezi ni strogo protokolarnega značaja, saj gre po izmenjavi številnih uradnih in neuradnih delegacij med našo državo in ZSSR itd. — za zasebno povabilo sovjetskega premiera Nikite Hruščeva predsedniku Titu, na pride v Sovjetsko zvezo na krajše počitnice. Vendar pa že po samem sprejemu, ki ga je predsednik Tito s svojim spremstvom doživel v Sovjetski zvezi, in toplih manifestacijah sovjetsko-jugoslovanske

vo govore o tem, da gre tokrat tudi za bistveno poglobljanje prijateljstva med sovjetskimi in jugoslovanskimi narodi, prijateljstva in skupnega sodelovanja, ki izvira že

žel in tudi v korist svetovnega miru in človeštva. Kaj more biti za narode obeh dežel, ki so morali preživeti v nedavnih preteklosti toliko krvi in prestat toliko gorja v nadčloveški borbi proti skupnemu sovražniku, še bolj naravno in elementarno od želja in prizadevanj po miru in nemotni notranji graditvi socialistične družbe? V tem smislu dobiva tokratni Tito obisk v Sovjetski zvezi tudi širši značaj in tolikanj večji pomen. Optimizem glede rezultatov tega obiska vzpodbuja tudi izjava predsednika Tita ob ne-

Obisk miru

davnem veličastnem sprejemu v mestu heroju — Volgogradu, kjer je med drugim dejal, da so bili že doslej razgovori z najvišjimi sovjetskimi voditelji zelo koristni in da se bodo še razgovarjali, saj norejo več dovoliti, da bi se kdaj prišlo do razprtij.

Tudi obisk podpredsednika Edvarda Kardelja skupini azijsko-afriških držav s skupno veliko začetnico I (Indonezija, Indija, Irak) je že v svojem začetku prerasel okvire

in prijateljstva

iz skupnega boja proti fašističnim osvajalcem v pretekli vojni. V času obiska pa je prišlo tudi do prijateljskih in odkritih razgovorov med našimi in sovjetskimi najvišjimi državnimi voditelji. Čeprav še uradnega sporočila o teh razgovorih ni, lahko že sedaj trdno pričakujemo, da bodo obrodili bogate sadove v korist narodov obeh socialističnih de-

običajnega uradnega obiska z iskreno pripravnostjo in neposrednostjo, s katero so sprejeli tovariša Kardelja v glavnem mestu Indonezije — Džakarti.

Med potjo se je tovariš Kardelj ustavil tudi v Iranu in se razgovarjal z ondodnim premierom Asadolafom Alamom o vprašanjih, ki zanimajo obe državi. Znani indonezijski listi so že pred prihodom tova-

riša Kardelja objavili na svojih straneh vrsto člankov o osebnosti prihajajočega gosta in vlogi Jugoslavije v sodobnem svetu, ko pa je tovariš Kardelj s svojim spremstvom stopil na indonezijska tla, so ga sprejeli z vsemi častmi, s katerimi sprejemajo v tej deželi najvišje državne poveljstvo.

Nesporno je, da pomeni Kardeljev obisk v teh državah ne le pomembno novo etapo v krepitvi že itak dobrega medsebojnega sodelovanja na gospodarskem in drugih področjih, marveč tudi poglobljanje skupne poti in sodelovanja v mednarodni politiki in še zlasti v OZN: aktivne koeksistence in nepovezovanja z bloki, politike, ki je bila zlasti v zad-

njem času napadom kitajskih čet na ozemlje prijateljske Indije postavljena v težko preizkušnjo. Kardeljev obisk pomeni prav gotovo tudi krepko podporo tistim izvenblokovskim silam, ki si prav te dni prizadevajo, da bi s svojim posredovanjem na miro-ljuben način izgladile mejne spore med obema azijskima velikanoma in utrlje pot častnemu miru v tem delu sveta pa čeprav ni neposredno povezan s konferenco šestih izvenblokovskih držav v Columbu, saj je znano, da Jugoslavija ni bila povabljen na to konferenco. Končno pa bo Kardeljev obisk prav gotovo tudi izdaten prispevek k izmenjavi mnenj z voditelji držav — gostitelji o vseh perečih mednarodnih problemih, ki tarejo sodobni svet, zlasti še dežele, ki so se komaj osvobodile iz spon kolonializma, dežele v razvoju; za učinkovito reševanje teh problemov pa se Jugoslavija že vrsto let vztrajno in nesebično zavzema skupaj z ostalimi izvenblokovskimi deželami.

Kopica krajevnih problemov in pobud

Minuli teden so se člani SZDL zbrali v Veliki Polani na svoji letni konferenci, kateri je prisostvoval tudi sekretar ObSOZDL tov. Vidič. O delovanju krajevnih organizacij je poročal njen predsednik Ludvik Hozjan; ugotovil je, da sta bili najbolj aktivni gospodarska in kulturna sekcija, ki upravlja tudi kino in televizor. Kritično je ocenil tudi delovanje gospodarskih in družbenih organizacij v kraju.

V živahni razpravi so člani SZDL postavili v ospredje napredno organizacijo kmetijske proizvodnje in cene kmetijskim pridelkom. Veliko Polano je potrebno tudi dokončno elektrificirati, saj zgornji del vasi nima trofaznega toka, zato je razsvetljava slaba in je tudi priključevanje strojev onemogočeno. V kraju je potrebna tudi redna zobozdravstvena postaja z normalnim delovnim časom. Mladji vaščani

ni so izrazili predvsem željo po ureditvi društvenih prostorov v zadružnem domu, kjer bi lahko prav sedaj v zimskem času poživeli kulturno-prosvetno dejavnost. Kulturna sekcija naj v zimskem času organizira več kmetijskih predavanj in poskrbi tudi za večji oblik filmskih in televizijskih predstav. Še več občanov, zlasti žena in mladine je potrebno vključiti v SZDL

in vedno bolj prepuščati vodstvene funkcije mlajšim. To priporočilo so na letni konferenci tudi že uresničili, saj je v novem vodstvu SZDL že kar lepo število mladincev obeh spolov.

Ob zaključku konference so poskrbeli tudi za koristno in zabavno. Ogledali so si namreč predstavo kratkometražnih filmov o raznih svetovnih dogodkih. K.

Z LETNE OBČINSKE KONFERENCE SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA V GORNJIH PETROVCIH

VEČ VLAGANJ V KMETIJSTVO

V prejšnjem tednu so imeli v Petrovcih konferenco občinske organizacije SZDL. Predsednik občinske organizacije SZDL Jože Kolarič je v svojem referatu ugotavljal, da je konferenca sklicana prav v času, ko v petrosko-šalovski občini ugotavljajo uspehe in nekatere neuspehe na področju gospodarjenja in družbenega življenja.

Ko je govoril o investicijskih vlaganjih, je poudaril, da je treba začeti s smejejšim vlaganjem v socialistični sektor

kmetijstva, v katerega je bilo v minulnem obdobju vloženi 188 milijonov dinarjev.

Na konferenci so delegati največ razpravljali o zdravstvu in šolstvu ter ugotavljali, da so nekatere krajevne organizacije na konferencah upravičeno kritizirale delo šolskih

Prilagajanje potrebam

Da bi bilo delo mladinskih aktivov v nekaterih krajevnih okoliših čimbolj uspešno, je občinski komite LMS Murska

obzorov. Ponekod so namreč ti odbori obravnavali zgolj finančno plat svojega dela, premalo pa so se ukvarjali z vzgojnimi problemi. Te ugotovitve pa seveda ni moč popostovati.

Med društvij in organizacijami so na konferenci pohva-

lili predvsem gasilska društva, ki so bila najbolj aktivna ter TVD Partizan Šalovec.

V razpravi so govorili tudi o kulturno-prosvetnem delu v manjšinskih vaseh ter o madžarski knjižnici na Hodošu, ki ima širok krog rednih bralcev. Menili pa so, da bi bilo potrebno za to knjižnico izvoliti širši odbor, ki bi prevzel vodstvo in skrbel za izpopolnitev knjižnice. Na konferenci so tudi podprli zamisel za ustanovitev Društva prijateljev mladine ter Ljudske univerze v Petrovcih.

-js-

liti širši odbor, ki bi prevzel vodstvo in skrbel za izpopolnitev knjižnice. Na konferenci so tudi podprli zamisel za ustanovitev Društva prijateljev mladine ter Ljudske univerze v Petrovcih.

Seja je bila v Martjancih, udeležilo pa se je nad 50 delegatov iz 11 aktivov tega okoliša. Na seji so obravnavali dosedanje delo in pomanjkljivosti, si izvolili novo vodstvo in sestavili predlog za novi program krajevnega komiteja. Razpravljali so tudi o prostovoljni delovni akciji mladine, ki bi bila v Moravcih. Brigada, ki naj bi jo formirali v ta namen, bi pomagala pri urejanju tamkajšnjega termalnega kopališča.

M. Sobota

V počastitev 22. decembra, Dneva JLA so bila pretekli teden v Murski Soboti tekmovanja v odbojki. Sodelovala so štiri moštva ZROP, JLA, Pomurski tisk in LM. Zmagala je ekipa Zveze rezervnih oficirjev s 6 točkami pred JLA, Pomurskim tiskom in LM.

ODLOČNA BESEDA MLADIH

Referat na letni konferenci občinske organizacije LMS je nakazal vrsto problemov mladine v proizvodnji in upravljanju, katero je potem življenjsko osvetlila še diskusija. V precejšnjem delu predsednikovega referata je bila obravnavana vloga mladine pri socializaciji vasi in izvajanju ukrepov v kmetijski proizvodnji. Temu je sledil koreferat, ki se je nanašal na idejno-vzgojno delo v prihodnjem obdobju in analiziral dosedanje pomanjkljivosti. Poudaril je predvsem pomembnost idejno-politične akcije za odpravljanje napak, ki se porajajo v vsakodnevni praksi. Nakazanih je bilo nekaj idejnih problemov mladine, ki so rezultirali protislovij prehodnega obdobja. Rezultat težav, napak in problemov, ob katere zavedamo na naši poti. To so idejni problemi v zvezi z delitvijo dohodka po delu, zlasti tam, kjer niso pravilno vrednotili prispevka nekaterih mladih ljudi, predvsem pa razlike v njihovi materialni preskrbljenosti. Potem idejni problemi, ki so rezultat različnih birokratskih pojavov v upravljanju in gospodarjenju nekaterih organizacij.

Človeku je kar zastajala sapo, ko je v razpravi poslušal preprosto in življenjsko izražanje problemov v tako revolucionarnem tonu mladine. Mladi so tokrat jasno povedali, kako se vsa naša politika v praksi mnogokrat očrni s samovoljnim nastopanjem in neprimernimi prijemi posameznih vodilnih in upravnih ljudi.

Večletna praksa je pokazala, da smo mladi enakovredni starejšim, če vzamemo delo po učinku ali celo kvaliteto dela. Dodaja pa se še vseeno, da nas starejši in celo vodilni ljudje zastavljajo in nam ne priznavajo tistega, kar nam gre. Še vedno nismo dovolj poučeni o problemih, ki jih srečujemo v podjetjih. Ničče nam ne pove, kako in iz česa služimo. Zakaj so naši prejemki večkrat tako pičli. Mi bi radi povedali tisto, za kar menimo, da ni prav. Vendar če se kdo oglasi in kaj pove, ga navadno vodilni ljudje namerno razumejo d ugače oz. narobe, čeprav vedo, kam je vprašanje usmerjeno. Vendar je zelo malo mladincev, ki si upajo kaj povedati. In kdo je temu kriv? Krivi so taki odnosi, v katerih tistega, ki se oglasi, enostavno preganjajo, ker hočejo v njem zatreti tisto dobro, kar je po njihovem proti vodilnim. In ne samo to, takim mladincem pravijo, da imajo dolge jezike, da ne ubogajo, jim pravijo, da jih bodo vrgli skozi vrata, za kazen jih premeščajo iz obrata v obrat, z enega stroja na drugega. Je to pravilno? Kakšna mnenja si lahko ustvari pri tem mladina? Mislim in menda vsa množica te mladine, da bi nam mladim lahko posvečali več pozornosti. Mar ne bi bilo bolje, če bi nas večkrat sklicali. Nas obvestili o mnogih problemih podjetja, nam potrdili, da so naše misli na pravi poti, nas poučili o samoupravljanju, o delu, za katerega bomo tudi mi odgovorni. Kajti aktivnost mladine v gospodarskih organizacijah je še vedno odvisna od tega, kakšni so odnosi vodilnih ljudi in organov upravljanja do nas mladih.

Naš mladinski aktiv meni, da je nepravilno, če osnovna organizacija ZK ne vidi ali noče videti problemov mladine. O mladini sicer razpravlja, je pa ne seznani, da bi ta vedela, kaj se o njej razpravlja. Mi hočemo biti idejno izobraženi, prav tako poučeni o vsem kar se dogaja, zato hočemo biti enakovredni drugim v podjetju in nočemo, da nas pri tem določeni ljudje zavirajo. Tako je iznašala probleme ena delegatka, katero je dopolnilo še vrsto drugih. Skratka: kar tekmovali so, kdo bo bolje posređoval probleme, ki se pojavljajo pri delu mladih. Se bolj razveseljivo pa je to, da so delegati obenem tudi nakazovali, kako jih reševati.

E. Zelko

Najbrž bo posameznik, ki se bo čutil prizadetega, imenoval odlok Občinskega ljudskega odbora Beltinci (objavljen v zadnji številki Uradnega vestnika okraja Murska Sobota) navaden birokratski predpis, čes, zakaj ne bi smel zidati družinsko stanovanjsko hišo, kjer se pač njemu zdi najugodnejše. Tretji člen tega odloka namreč pravi:

Občinski ljudski odbor da prejšnjemu lastniku nacionalizirane nezazidane gradbene zemljišča zemljišče v uporabo, da si sežida družinsko stanovanjsko hišo le v primeru, če se sme po urbanističnem načrtu ali po odloku občinskega ljudskega odbora, ki nadomešča ta načrt, na tistem kraju sežidati taka hiša...

Toda resnica je obratna. S takimi odloki (kolikor jih še niso, oziroma jih še ne bodo sprejeli posamezne občine) namreč občinski ljudski odbori uresničujejo priporočila, ki ga je sprejela Ljudska skupščina LRS letos junija, tedaj, ko je razpravljalo o stanju po občinah v zvezi z urbanistično službo in nedovoljenimi gradnjami. Zal je res, da marsikakšne občine tega priporočila niso vzele resno. To je ugotovil tudi odbor za družbeno nadzorstvo Ljudske skupščine v naši republiki, ko je na svoji zadnji seji obširno razpravil o uresničevanju priporočil.

Čila Ljudske skupščine LRS o izdelavi urbanističnih načrtov ter ukrepih proti nedovoljenim gradnjam. Posebna komisija, ki je pregledala več občin, je namreč ugotovila, da se črne gradnje še kar naprej bohotojo. Ponekod pa so sli tako daleč z nedovoljenimi gradnjami, da bo treba v kratkem vrsto novih zgradb porušiti, ker bo tam speljana nova cesta. Last-

nik bo seveda terjati odškodnino in sedaj res nastane vprašanje, kdo bo nosil vse stroške rušenja in gradnje novih stavb, saj bodo zneski deset in več milijonov.

Tokrat so člani odbora ugotovili, da so odgovorni činitelji v občinah še vedno zelo brezbržni do takšnih pojavov. To ugotovitev ilustrira recimo primer, da izda inšpekcija tudi po tri prepovedi za gradnjo in opozarja kršilca, vendar nihče ne ukrepa proti tistim, ki grade na črno. In kjer se

vendarle odločijo za kaznovanje, so enkratne kazni naravnost smešne. Dogodi se, da znašajo te kazni do 20.000 dinarjev in še to so pravzaprav bele vrane.

Odbor je po obširni razpravi ostro obsodil vse nedovoljene gradnje. Za takšne pojave ne more biti nobenega opravičila, čeprav ga marsikje iščejo in opravičujejo takšne nesmotrnosti. Marsikje v občinah namreč trde, da

neki drugi škodi, na kar marsikdaj pozabimo, namreč da takšne gradnje drobe kmetijske površine, ki jih v Sloveniji tudi nimamo preveč. Zaključek na seji odbora je bil, naj občine že začno uresničevati dosledno in najstrožje politiko glede gradenj in naj se tudi ne ustavijo pred najbolj drastičnimi ukrepi, to je, z zahtevo, da je treba tako zgrajene hiše tudi rušiti. Predvsem pa je bilo reče-

nekateri problemi na področju urbanizma in stanovanjsko komunalnega gospodarstva, je mogoče na primer razbrati tole:

Po veljavnih odlokih ljudskih odborov se gradi 633 naselij, ki imajo 922 gradbenih okolišev. Vendar se zaradi pomanjkanja urbanistične publikacije, gradi tudi v teh okoliših nesmotrno in zazidava v celoti ne ustreza. Pri tem ljudski odbori ne usmerjajo graditev v take gradbene okoliše, ki imajo pogoje za perspektivni razvoj, temveč dovoljujejo tudi v gradbenih okoliših, ki teh pogojev nimajo. Zato se gradijo mala naselja z nizko zazidavo, kar omogoča izrabo zemljišč, ureditev in graditev komunalnih naprav in siceršnje organizacije naselja po sodobnih načelih za gradnjo mest.

Nenačelna politika in nepazljivost občinskih ljudskih odborov pospešuje črne gradnje zunaj gradbenih okolišev in tako se ustvarja in ohranjuje stihijna zazidava.

Torej ta in podobni odloki niso birokratski administrativni ukrep, temveč nujnost, da napravimo red na področju urbanizma in stanovanjsko-komunalnega gospodarstva.

J. D.

BIROKRACIJA ALI NUJEN UKREP?

s tem rešujejo pereče socialne probleme, natančneje povedano stanovanjsko stisko. Toda zavedati se je treba, da ekonomske analize kažejo, da so takšne črne gradnje najdražje, saj terjajo od družbe pozneje veliko sredstev. Graditi je namreč treba razne komunalne naprave, ceste itd., stroške za vse to pa potlej seveda ne prevzema nase (ali pa razmeroma malo) posameznik, temveč mi vsi skupaj, družbena skupnost kot celota. In razmisli velja še o

no, da bodo morali v občinah čimprej odločiti za določanje gradbenih okolišev, ki jih je danes mnogo preveč. Hkrati s tem pa bo treba resno razmišljati o gradnji res cenenih stanovanj in sprejemanju takšnih ekonomskih ukrepov, ki bodo čim bolj stimulirali gradnjo v urejenih zazidalnih okoliših.

Iz informacije Sekretariata Izvršnega sveta za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve, v kateri so nanašani

Polanski pionirji naštevajo uspehe

Na polanski osemletki uspešno deluje 335-članski pionirski odred Ignaca Kranjca. Letos so se domala vsi pionirji vključili v JPI. V tekmovalstvu za kipec Kurirja Jovice so dosegli 17.250 točk. S prostovoljnimi delom so očistili tudi vsa športna igrišča, uredili igrišča za rokomet in košarko, izvedli spomladanski kros in s 150 zastopniki sodelovali v štafeti mladosti, imeli so rokometna srečanja z vrstniki sosednjih šol, koledarji so se vključili v prometni krožek, priredili so izlet k Bukovniškemu jezeru itd.

Dramska skupina je naštudirala odrsko elo Svet brez sovraštva, mladi recitatorji so nastopili na desetih proslavah, folklorna skupina je imela pet nastopov v domačem okraju, gostovala pa je tudi na občinski proslavi v Pinč-marofu. Mladi zadrugniki so gojili na šolskem vrtu zelenjavo in cvetlične nasade. Pridelali so nad 300 kg ovsa. Pomladkarij RK so priredili za učence zaključnih razredov tečaj prve pomoči, nabrali za otroško okrevališče 25 tisočakov in uspešno opravili flurizacijo zob.

Polanski pionirji so si dopisovali tudi z različnimi odredi in z njimi izmenjali darila. Sedaj se pripravljajo na ustanovitev radioamaterskega krožka, šahisti pa pridno vadijo za bližnji nastop na izbirnem tekmovalstvu. Pevski zbor je dosegel na občinskem tekmovalstvu drugo mesto.

Delovanje tega pionirskega odreda bi lahko bilo še bolj živahno, če bi imeli za izvenšolsko dejavnost tudi dovolj prostorov in ljudi, ki bi lahko pionirjem pomagali. Tako pa je delo s pionirji pretežno na ramenih učiteljev in šolskega aktiva LMS. -k

V delovnih kolektivih, organizacijah, šolah — aktualno: ustava!

Široko zasnovan program

Občinska Ljudska univerza v Lendavi ima za to zimsko sezono dokaj široko zastavljen delovni program; ob že uveljavljeni večerni politični šoli sodeluje letos tudi pri organizaciji mladinske politične šole, intenzivno pa je tudi prizadevanje za uveljavitev drugih oblik izobraževanja. Dokajšnja prednost je tudi v tem, da je Ljudski univerzi uspelo letos znatno razširiti svojo dejavnost, saj sodeluje na izobraževalnem področju v vseh akcijah tudi z organizacijami Rdečega križa in civilne zaštite.

Prejšnji petek se je pričel pouk v šoli za starše I. stopnje, te dni pa tudi v šoli II. stopnje; obe šoli v Lendavi obiskujejo nad 60 roditeljev, več na I. stopnji. Šole za starše nameravajo odpreti še v Kobilju, Turnišču in Veliki Polani. V sodelovanju z občinskim vodstvom LMS bo Ljudska univerza organizirala šole za življenje v Turnišču, Kapci, Dobrovniku in Lendavi.

Zavzeli so se tudi za boljše kakovost izobraževanja kmečkih ljudi na podeželju. Pri tem so upoštevali želje obeh strani: predavateljev in poslušalcev, kajti prvim je mnogo do tega, da bodo predavanja dobro obiskana in da bo lahko tudi morebitna razprava utirjena na določeno temo, drugi pa želijo predvsem, da posameznih predavanj časovno ne bi oddaljevali, marveč naj bi bila strnjena; to jim bo omogočilo večjo zbranost in bo za-

gotovilo tudi večji učinek tega izobraževalnega poslanstva. Zato bo Ljudska univerza ob sodelovanju sekcije kmetijskih inženirjev in tehnikov organizirala kmetijska predavanja v obliki seminarjev z rednim vpisom. Na vsakem seminarju bodo predvidoma obdelali šest tem, seminarje pa bodo organizirali na sedežih krajevnih organizacij SZDL in še v nekaterih večjih krajih.

Tudi kinofilmacija podeželja je važna postavka v delovnem programu lendavske Ljudske univerze. S potujočim kinom obiščejo o štirinajstih dneh vse večje kraje v občini. Posebnost repertoarja v tej zim-

ski sezoni bo predvsem v tem, da bodo predvajali pretežno filme domače proizvodnje s tematiko iz NOB. Pri predavanju teh filmov imajo v manjšinskih in dvojezičnih krajih določene težave, ker niso podnaslovljeni v madžarskem jeziku. V teh krajih so že poskrbeli za komentatorje, ki s soprotno ustno razlago vsaj skromno nadomeščajo to vrzel. Zelo dobro so v lendavskem kotu obiskane tudi predstave madžarskih filmov, vendar pa je teh filmov na ozkem traku zelo malo in je njih predvajanje za obiskovalce nekaterih krajev že prava polastica.

BELTINCI

Na nedavni seji občinskega sindikalnega sveta v Beltincih so analizirali potek dosedanjih razprav o predosnutku zvezne in republiške ustave, kakor tudi o občinskem statutu. Prisotni so menili, da so razprave bile preveč načelne, kljub temu, da so jih za delovne organizacije prirejali po sorodnih strokah in službah. Zato je potrebno čimprej preiti od načelnih h konkretnim razpravam v delovnih organizacijah; razprave bodo odslej povezovale tudi s problematiko in razmerami v posameznih delovnih organizacijah.

V delovnih organizacijah in pri občinskem sindikalnem svetu že delujejo občasne komisije, ki pripravljajo material za razprave. Tako obdelana problematika bo lahko tudi sestavni del priprav za sestavo in sprejem statutom v delovnih organizacijah.

Na seji so razpravljali tudi o delovnem programu ObSS in sindikalnih podružnicah v zimskem času; program je zelo pester, predvsem na področju idejno-vzgojnega in strokovnega izobraževanja. Ugotovili so tudi, da se nekateri izvršni odbori sindikalnih podružnic še niso otresli starih delovnih metod. V njihovih podjetjih je premalo objektivnega proučevanja notranjih problemov (proizvodnja, gospodarjenje, delitev čistega dohodka, stimulativna merila za nagrajevanje itd.) in tudi pravočasnega obveščanja kolektivov o notranjem dogajanju.

A. H.

Vučja vas

Pred kratkim je prosvetno društvo spet naštudiralo igro Domen. Z njo se bodo prebivalcem kraja in okolice predvidoma predstavili ob koncu tega meseca. Velike težave pa imajo s prostori, saj v Vučji vasi ni dvorane za potrebe množičnih organizacij in kulturne prireditve. Zato se morajo zadovoljiti pač z učilnicami v osnovni šoli.

Od nove zgradbe — pogled na stari grad v Lendavi

PODJETNOST MOŠINIH PIONIRJEV

Pionirski odred Moše Pijaže na lendavski prvi osemletni šoli ima izvenšolsko dejavnost dokaj močno razvito. V okviru pionirskega odreda in mladinske organizacije delujejo namreč številne sekcije, med katerimi so najbolj aktivne: sekcija mladih zadrugnikov, šahovski krožek, klub OZN, prometni krožek itd. Za letošnji Prazniki republike so pionirji na tej šoli priredili svečano akademijo, na kateri se niso spomnili samo svojega velikega vzornika, marveč vseh tistih, ki so ustvarili domovino srečnih mladih ljudi. V izredno pestrem kulturnem programu je sodelovalo nad 200 pionirjev in pionirk, kar je prav gotovo svojevrsten rekord.

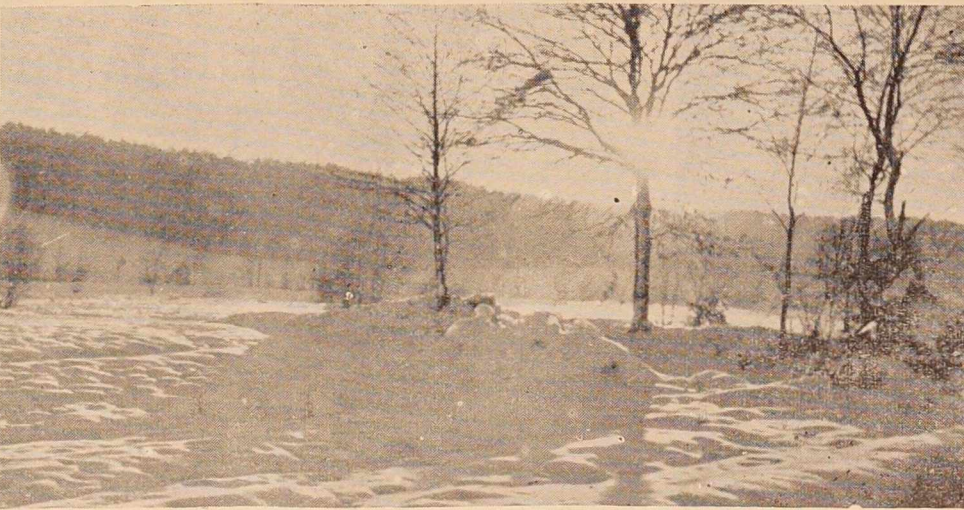
Letos so na šoli tudi izdatno povečali število otrok, ki prejemajo južino v šolski mlečni kuhinji. Teh otrok je

V Gančanih so uredili novo kulturno dvorano

Ob Dnevu republike so v Gančanih odprli novo kulturno dvorano, ki so jo uredili v vaškem domu. Dvorana bo za Gančane, kjer so kulturne prireditve vedno dobro obiskane, nedvomno velikega pomena.

že nad 700; socialno šibkejši prejemajo hrano celo brezplačno. Poskrbeli so tudi za večjo pestrost prehrane; vkuhali in posušili so mnogo sadja in vložili okrog 200 litrov zelja, ki so ga pridelali v okviru pionirske zadrage.

Tudi z relacijo šola — starši so lahko še kar zadovoljni. Letos so že imeli dva uspešna roditeljska sestanka, kjer so razpravljali predvsem o večji povezavi šole z domom, učno-vzgojnih problemih in življenju otrok v prostem času.

Prezgođen zimski motiv — zasnežena pokrajina na Goričkem

Navadno življenje

KAREL ČAPEK: NAVADNO ŽIVLJENJE. PREVEDEL JANKO LIŠKA. OPREMILA ING. ARH. BARBKA FURLAN. IZDALA POMURSKA ZALOŽBA. MURSKA SOBOTA 1962.

Roman Navadno življenje znanega pisatelja Karla Čapka je tretji del tako imenovane poetične trilogije, katere prvi knjigi nosita naslova Hordubal in Meteor.

Tretji del, Navadno življenje, nam prikazuje razmišljanje upokojenega železniškega uradnika. Ko ta nekega dne zasluži bližajoči se konec življenja, hoče urediti, spravi v red tudi svoje življenje, ga napisati in povezati s trakom, da bo izgledalo kot dovršen uradniški akt. Pri pretehtavanju svoje preteklosti mora poseči daleč nazaj, v svoje otroštvo in od tam dalje nam opisuje svoje življenjsko pot vse do taktat, ko se je s svojim delom pregaral in povzpel do uradniške službe v ministrstvu. Zares le s svojim delom? Ob tem se zamisli tudi sam in proti koncu ugotavlja, da je v njem bil skupek različnih značajev, da sta v njem imela svoje gnezdo poleg

hipohondra še karierist in komolcar, pa še kopica drugih. Ko tako počasi razčlenjuje svojo preteklost, pride do globokih spoznanj in na koncu sklone, da bo drugačen, da bo spoštoval tistega, ki dela, ker je sam bil tak, berača, ker je tudi v njem bilo del berača, služil bolnemu, ker je tudi sam bolan.

Roman je pisan živo in nas privlači od prve pa vse do zadnje strani. V začetku nas prevzame tok njegovih mladostnih spominov, njegovo družbeno uveljavljanje v železniški službi, skratka vso njegovo navadno življenje, ki se nam ponekod zazdi kar romantično srečno in zadovoljno, ko pa začne pisatelj z vse te romantične kočice za kosčkom trgati varljivo tamčico, nas niti za

hip ne prepusti lagodnemu, samozadovoljivemu branju, pač pa nam sproti, vsak hip nastavlja zanke, ob katerih moramo večkrat pomisliti na svoje življenje, svoje uveljavljanje in včasih celo priznati, da smo sami tak, kakršnega kritizira in sečira Karel Čapek preko svojega upokojenega železniškega uradnika. Skratka: knjiga, vredna da jo preberemo in se še večkrat spominimo nanjo.

Naš gost, Igor Ozim

VIOLINIST IGOR OZIM bo koncertiral v Murski Soboti

Violinist Igor Ozim sodi danes ne samo na prvo mesto med jugoslovanskimi violinisti, temveč tudi eno od najbolj častnih mest med evropskimi mojstri. Pred pičlimi desetimi leti je na Fleschovem tekmovanju v Londonu v ostri svetovni konkurenci zasedel prvo mesto in prejel zlato medaljo. Njegov uspeh je bil hkrati največje priznanje, ki ga je kdaj koli dosegel kdo izmed naših instrumentalnih umetnikov. Odtlej je Igor Ozim, koncertant mednarodnega formata, imel nešteto turnej, ki so ga vodile v najpomembnejša

glasbena središča Evrope (London, Dunaj, Dresden, Stockholm, Moskva), ter onkraj morij v Novo Zelandijo, Fidžij, Japonsko, ZDA, Kanado, Brazilijo, Argentino in Čile.

S svojim klavirskim spremljevalcem Marijanom Lipovškom — oba sta tudi profesorja na ljubljanski akademiji za glasbo — bo letošnji prvi nastopil tudi v Murski Soboti, kjer bo v soboto, 15. decembra imel dva koncerta: popoldanskega za mladino ob 13.30 v kinodvorani in večernega ob 20. uri v dvorani »Svobode« v gradu za ostalo občinstvo.

Sporod, ki ga je letos sestavil Igor Ozim, je nenavadno privlačen. V prvem delu obsega dve klasični deli: Vitalijevo Ciacono in Beethovno

sonato v c-molu, v drugem pa kratke, popularne in virtuozne skladbe, ki pri občinstvu najdejo svoj odmev: tu je Čajkovskega Melanholična serenada, Tarasatejeva Andaluzijska romanca ter Paganinijev Capriccio in Variacije na G-struni kot slovensko noviteto tržaškega skladatelja Pavla Menkurja.

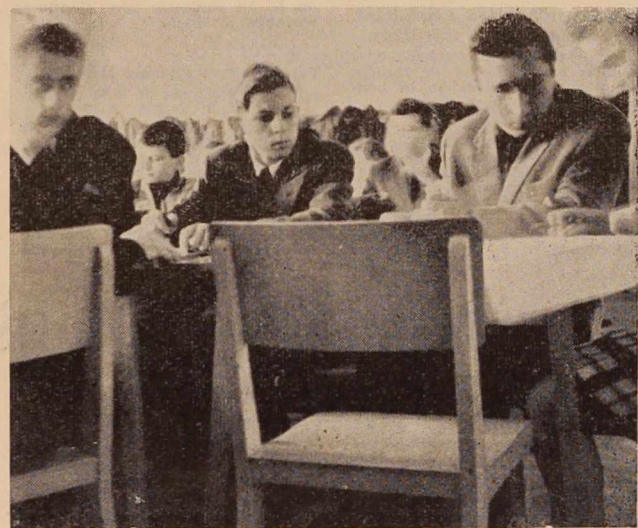
Marijan Dolinar GOSTOVAL V RAKIČANU

Prejšnji četrtek je na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu gostoval član Celjskega gledališča Marijan Dolinar; izvajal je dela Askercar, Cankarja in Ketteja od domačih in Oskarja Wildeja in Danteja od tujih književnikov. Gost je s svojim, skrbno pripravljenim

programom zadovoljil domačine, ki si v bodoče želijo še več takih prireditev.

Lani so imeli na SKŠ tečaj za fotoamaterje, vendar brez izplov. Podobno je bilo tudi s plesnim tečajem. Zaradi velikega zanimanja med dijaki pa je šolsko vodstvo LMS letos ponovno priredilo oba tečaja. Obiskuje ju okrog 30 dijakov. Foto tečaj imajo dvakrat tedensko, vodi ga član foto kluba iz Murske Sobotice in bo predvidoma končan proti koncu leta. Ko bodo tečajniki predelali snov, ki je predvidena za A in B tečaj, bodo opravljali tudi izpite. Plesni tečaj pa vodi plesni učitelj Martinec iz Murske Sobotice. Predelali bodo okrog deset plesov.

Za dijake višjih letnikov so na šoli organizirali predavanja o novi ustavi. Prof. Ljubica Šuligoj iz Murske Sobotice je začela s predavanji pred enim mesecem. Čeprav sodijo predavanja v učni program kot predmet, ne bo ocenjevanja, ker bo izpraševanje v obliki razprave. Sodelovanje v razpravi pa bodo vsakekor upoštevali pri ocenjevanju znanja iz politične ekonomije.

Za učenje, izobraževanje ni nikoli prepozno — toda najboljše je vendar pravočasno!

Razpisan je natečaj za dodeljevanje štipendij

SE BOŠ ODLOČIL za vojaškega voditelja?

Državni sekretariat za posle narodne obrambe je razpisal natečaj za štipendiranje dijakov gimnazije, učiteljske in srednjih tehniških šol, v katerih traja pouk najmanj štiri leta.

V tem razpisu lahko sodelujejo vsi redni dijaki, ki se s pogodbo obvežejo, da bodo po končanem šolanju vstopili v splošno vojaško akademijo. Kandidati morajo izpolniti tudi določene pogoje: da se primerno obnašajo, da so zdravi in telesno sposobni (to ugotovi vojaško-zdravniška komisija), da niso kaznovani in tudi ne v kazenskem postopku.

Konkurirajo lahko dijaki od prvega do zadnjega razreda predvidenih šol, vendar so z razpisom zahtevani še posebni pogoji za posamezne razrede. Tako lahko na pr. konkurirajo učenci I. razreda, če so končali osemletno obvezno šolanje z odličnim uspehom in niso mlajši kot 15 let; dijaki II. in III. razreda morajo prejšnji razred končati z najmanj prav dobrim učnim uspehom

in da so rojeni v letih 1945/46 ali kasneje; dijaki IV. in V. razreda učiteljske morajo prejšnji razred končati z najmanj prav dobrim uspehom in ne smejo biti rojeni pred 1943. letom.

Dijak, ki želi konkurirati, mora vložiti prošnjo na občinski ljudski odbor pri organu za posle narodne obrambe. Obrazec prošnje lahko kandidati dobijo pri tem organu. Kandidati morajo k prošnji priložiti tudi tele dokumente: potrjen prepis spričevala iz prejšnjega razreda, potrdilo šole o vpisu v sedanji razred, izpis iz matične knjige in karakteristiko mladinske ali organizacije SZDL.

Kandidati, ki bodo sprejeti kot štipendisti Državnega sekretariata za posle narodne

obrambe, se s pogodbo obvežejo, da bodo po končanem šolanju v splošni vojni akademiji ostali kot aktivni oficirji v JLA deset let in še dobo, za katero so prejeli štipendijo pred vstopom v vojno akademijo.

Kandidati, ki bodo sprejeti kot štipendisti, bodo dobili mesečno štipendijo po Pravilniku o štipendijah Državnega sekretariata za posle narodne obrambe: dijaki I. in II. razreda po 8 tisoč, dijaki III., IV. in V. razreda pa po 10 tisoč din mesečno. Razen tega jim pripada vsako leto tudi enkratno denarno nadomestilo za šolski pribor: v I. letu štipendiranja 10 tisoč, v naslednjih letih pa po 7 tisoč din. Štipendijo izplačujejo za vseh dvanajst mesecev v letu. Vojna (Nadaljevanje na 6. strani)

Nove knjige in revije

Ob letošnji knjižni zbirki Prešernove družbe

Od taktat, ko si je Prešernova družba zadala velike in smeje načrte za popularizacijo knjig med najširšimi krogi bralcev in si s tem obenem tudi zastavila veliko kulturno poslanstvo, je minilo že deset let.

V teh desetih letih se je v rednih knjižnih zbirkah Prešernove družbe zvrstilo nešteto kvalitetnih knjig, tako leposlovnih kot poljudno znanstvenih in praktično poučnih publikacij; z vsemi temi je Družba dosegla skupno naklado nad pet milijonov knjig. Glede na tako visoko število naklade, kakor tudi na vsebin-

ske plat in kvaliteto izdanih knjig, lahko s gotovostjo trdimo, da je Prešernova družba v teh desetih letih svoje veliko kulturno poslanstvo v celoti izpolnila. Poleg tega ima načrte še za vnaprej in tudi te lahko, ob eni njenih osnovnih značilnosti — vsakomur dostopni ceni knjig, le pozdravimo.

Prešernov koledar 1963

Letošnji Prešernov koledar (uredil Blaž Vrečko s sodelovanjem uredniškega odbora) se poleg bogatega bralnega gradiva ponosa še z vrsto uspešnih fotografij naših znanih mojstrov. Običajnemu koledarskemu delu sledijo najprej jubilejni zapiski od sedemdesetletnice našega predsednika, maršala Tita. Poleg tega jubileja prinaša koledar tudi zapis ob desetletnici Prešernove družbe (Boris Zihner), pa tudi članek Vide Tomšičeve o novi ustavi. Zanimiv in privlačen del koledarja tvorijo tudi portreti iz naše znanosti (dr. Sergij Vilfan, ing. Mirjan Gruden, ing. arh. Niko Kralj, dr. ing. Milan Vidmar, dr. ing. Anton Kuželj, dr. Janez Milčinski, dr. Jovan Hadži) ter zapisi o treh pomembnih umetnikih, pokojnem Francu S. Finžgarju, lanskeletne-

mu nagradjencu Ivu Andriču in pokojnemu kiparju svetovnega slovesa Ivanu Meštroviču.

Koledar vsebuje še najrazličnejše druge zapise, bralne strani, seznam članov in poverjenikov Prešernove družbe, posebni del pod naslovom »Za vsakdanjo rabo«, kjer najdemo poleg tabel mer in uteži, cenika poštne službe, vsakdanjih izračunov in drugega tudi nekaj carinskih predpisov, nasvetov za gnojenje, zatiranje škodljivcev, gradbeno dela, prehrano, prvo pomoč itn., in na koncu nekaj humorja. V celoti je tako koledar pisan mozaik zanimivih in praktičnih sestavkov in bo bralce prav gotovo pritegnil, marsikdo pa bo našel v njem kakšen koristen nasvet, podatek ali navodilo.

Jože Olaj

Kemija v službi človeka

Znanost in tehnika spreminjata svet. Prav gotovo je kemija vse od časa filozofskega znanstvenega raziskovanja do današnje atomske znanosti veliko prispevala k spoznanju sveta in k napredku družbe. (I. S. v uvodni besedi.)

Zgodovina kemije sega daleč nazaj v preteklost. Ze grški misleci so se mnogo ukvarjali z vprašanji materije in njene sestave. To vejo so nadalje razvijali tudi pozneje, temelje kemije pa so postavili šele v novejšem času. Največ zaslug pri tem imajo John Dalton, Amedeo Avogadro, Antoine Laurent Lavoisier in Dimitrij Ivanovič Mendelejev. Njihovi nasledniki so kemijo razvijali še naprej in tako lahko danes rečemo, da si brez nje ne moremo predstavljati ne kmetijstva, ne industrije in še marsičesa, enostavno, takega življenja, kot ga živimo.

Ivan Spolar, avtor knjige KEMIJA V SLUŽBI ČLOVEKA (izredna knjiga Prešernove družbe

za leto 1963), seznanja bralce z zgodovino razvoja kemije, pa tudi z njeno uporabo. Zaradi preglednosti je vso knjigo razdelil na več poglavij. Seznajamo nas z uporabo kemije v kmetijstvu, kjer človek z njeno pomočjo dopolnjuje naravo, s pridobivanjem in uporabo nafte, kavlčuka, bune, plastičnih snovi, ki čedalje bolj osvajajo svet, sintetičnih zdravil itn. Piše tudi o uporabi kemije v gradbeništvu, knjigo pa zaključuje s poglavjem o encimih, vitaminih in hormonih. V takšni razporeditvi in s to vsebino knjiga v celoti ustvarja namenu najširše kroge bralcev seznaniti z zgodovino kemije, njenimi najsodobnejšimi pridobitvami in njeno veliko koristjo za človeka.

Vzpon in propad tretjega Rajha

TISTI, KI SE NE SPOMINJAJO PRETEKLOSTI, SO OBSOJENI, DA JO SE ENKRAT DOŽIVE. S tem aforizmom ameriškega filozofa Santayane in s svojim, v originalu skoraj 1.200 strani obsegaščim zgodovinskim delom Vzpon in propad tretjega rajha, ameriški esejist William L. Shirer ponovno postavlja pred nas ključna, da grozota, ki jih je povzročil tretji rajh, na noben način ne smemo pozabiti, pač pa se moramo še danes zamisliti ob njih in jih prikazati tudi poznejšim rodovom.

W. L. Shirer, ki se je v letih pred drugo svetovno vojno mudil tudi v Berlinu in na Dunaju, je prišel od nekaterih tajnih do-

kumentov, ki so bili pristopni le redkim zgodovinarjem. Razen teh se je pri svojem pisanju posluževal še listin nürnberškega procesa in svojih lastnih doživetij v tej deželi in tako nam je lahko naslikal veliko panoramo zgodovinskih dogodkov, ki so svet zapeljali v veliko katastrofo. Svoje delo, ki smo ga dobili v slovenski prevodu, v odličnem, ki jih je po izboru J. Vrhovca priredil M. Ravbar, je W. L. Shirer napisal objektivno, zanimivo in stvarno in bo tako pritegnilo vsakega bralca. Prav je, da je Prešernova družba uvrstila to delo med svoje redne izdaje, saj bo tako dostopno res mnogim bralcem.

Slovenski izseljenski koledar 1963

Slovenski izseljenski koledar ima več namena. Dve najvažnejši stvari: bralce širše po svetu seznanjati z vsem, kar je pri nas novega, ter pri naših rojakinjah na tujem ohraniti lepo domačo besedo.

Zvesta tema glavnina naloga je Slovenski izseljenski koledar v desetletju izhajanja naše izseljence nenehno seznanjal z razvojem našega gospodarstva, kmetijstva, industrije, znanje trgovine ter z našo skrbjo za delovnega človeka, njegov gospodarski in kulturni napredek. Ko zasleduje ves ta naš povojni razmah, je Koledar dopolnilo vsega, kar vidijo izseljenci, ko prihajajo domov na obisk.

Koledar je v zadnjih letih posvečal čedalje več strani tudi življenjskim in spominom naših izseljencev. V bodoče namerava to dejavnost še povečati, saj je to ena izmed oblik zbiranja dokumentov in gradiva za posebno knjigo o zgodovini našega izseljstva. V desetih letih izhajanja Koledarja so se bralci tako spoznali z življenjem in delom nekaterih vidnejših izseljencev, tako Smolnikarja, Hilberta, Adamiča in Zormanca, v sedanjem desetem koledarju pa z delom znanega sli-

karja — rojaka Vena Pilonca, ki živi v Parizu ter znanima kulturnima delavcema Ivanom Molekom in Frankom Keržetom.

Literarni del letošnjega Izseljenskega koledarja sestavljajo prispevki naših vidnejših književnikov, poleg tega pa letos sodelujejo tudi mlajši avtorji. Več strani je posvečenih tudi poročanju o kulturnem življenju v Sloveniji in Jugoslaviji. Tako se bralci lahko seznanijo z uspehi naših likovnikov v tujini, z našimi vidnejšimi mladimi glasbeniki, z razmahom Svoboda in z našim svetovno znanim ansamblom — Slovenskim oktetom, ki je prav zadnje čase spet žetel po svetu zavidljive uspehe.

Letošnji Slovenski izseljenski koledar je tudi bogat na reportažah in pokrajinsko-folklornih zapisih. Vse to je opremljeno z bogatimi slikovnim materialom, z vrsto svezov, ki so kakor umetniški posnetki naših pokrajin in njihovih objektov. Razen tega je naš akademski slikar Miha Maleš prispeval poleg slik na naslovi in zadnji strani še štiri barvne priloge.

Jože Olaj

V senci topolov

Zadnje čase so na naših šolah vzbrsteli mnogi dijaški listi. Eden takih je tudi list V SENCİ TOPOLOV, ki ga izdajajo na redni Kmetijski srednji šoli v Rakičanu. Pred kratkim je izšla tretja številka, ki je dokaj pestra, saj lahko najdemo na njenih straneh poleg poročil o delu raznih organizacij na šoli, zapisov in rezultatov športnega dne, strani za razvedrilo in križanke tudi pokazatelje resnejšega pisateljevanja.

V listu, ki je opremljen z ličnimi ilustracijami, je vrsta pesmi pa tudi proznih sestavkov. Med temi kažejo nekateri na talentirane avtorje (Lepa, tiha ljubezen, pesem Tiho in brez besed itn.). Seveda je v kopici teh spisov in pesmi še dokaj začetne nerodnosti izražanja, patetičnosti in podobno, vendar pa večina prispevkov kaže, da se menijo avtorji resneje lotevati nekih svojih mladostnih problemov.

IJO

Naši razgledi letnik XI. št. 23

Dobršen del pričujoč, 23. številke je uredništvo naših razgledov posvetilo razmišljanjem o problematiki industrijske psihologije in posredno tudi sociologije. Šlo mu je namreč za razjasnitev številnih vprašanj s tega področja, pa tudi za širšo afirmacijo industrijske psihologije in sociologije. Med znanosti, ki z uspehom posegajo na področja dela, sodijo

medicina, fiziologija dela, pa tudi ekonomija, psihologija in sociologija dela. Predvsem zadnji dve se v novejšem času po vsem vidu čedalje bolj uveljavljata, zato smo primorani tudi pri nas vse bolj misliti nanju, posebno še, ker nas dinamizem razvoja našega gospodarstva in želja po doseganju čim višjega standarda opozarjata (Nadaljevanje na 6. strani)

Nekaj novosti o sadnem izboru

Kmetijski inštitut Slovenije je pred nedavnim izdal širše tolmachenje sadnega izbora za Slovenijo. V našem listu povzemamo tiste strokovne ugotovitve, ki zadevajo predvsem naše sadne okolišče.

Za jabolane velja z malimi spremembami in dopolnitvami slediti izboru. Za zgodnji sortni bečičnik in džems griv pridejo v poštev samo toplejši kraji in kraji v neposredni bližini potrošniških središč. Tri zimске sorte, zlati in rdeči delišes z mutanti in sampanjska reneta spadajo v toplejši lege in tople sadne okolišče, lahko tudi z manj vlage; seveda tudi v sadne okolišče Pomurja in Slovenskih goric.

Podobni pogoji veljajo tudi za hruške, pri katerih je potrebno upoštevati še to, da imajo večje pridelovalno območje, da zahtevajo boljše zemljo, več toplote in da so pri spomladanski pezebi bolj občutljive. Kot glavne sorte za Slovenske gorice priporočajo viljamovko, boskovko in konferans. Kot postranske in lokalne sorte bi lahko v vseh sadnih okoliših gojili v manjšem obsegu tudi klerzo.

Dolžnostni izvodi

Študijska knjižnica v Murski Soboti je med drugim zbirateljica vseh pokrajinskih tiskov: knjig, časnikov, revij, ciklostilnih listov, tipkanih glasil ipd.

Po dveh letih zbiranja in preverjanja, ali smo dobili vse, kar je izšlo v Pomurju, se je pokazalo, da nekatere gospodarske organizacije, posebno pa sole, sploh niso vedele, da je treba oddajati dolžnostne izvode.

Po vsem svetu se danes uveljavlja popis tiskov sproti v takojšnje izdane bibliografije, ki natančno kažejo, kdaj je izšel tisk, kako je izhajal, naklada, velikost glasila. Poleg glavnih podatkov: naslov, podnaslov, kraj izdaje, izdajatelj, urednik, tiskarna (če je bilaj). Če izdajatelj ne bodo oddajali pravčasno dolžnostnih izvodov svojih glasil, ne bodo imeli pregleda, kaj je izšlo. Ob kateremkoli popisu glasil ali listov bi se pa gotovo čutili zapostavljeni, češ, nas pa knjižnica ni upoštevala pri popisu izdaj.

Da je potrebno oddajati obvezne tiske je razumljivo tudi zaradi tega, ker želimo, da se ohranijo na več mestih. Opozoriti želimo vse, ki karkoli izdajajo v tisku, šapirografu, ciklostilu ali natipkano na pisalni stroj, ali morda napisano z roko, da so dolžni poslati takoj po izidu: Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani 7 izvodov in vsem študijskim knjižnicam in LRS po en izvod.

O tej dolžnosti govori Odlok o obveznem pošiljanju tiskov študijskim knjižnicam. Uradni list LRS z dne 27. okt. 1960, št. 33 (dodatna uredba k Ur. listu FLRJ 27-216/53). V prvi vrsti želimo, da vse go-

Za breskve imamo sedaj v Sloveniji tri glavne pridelovalne okolišče. Za nas je zanimivo podravsko območje, primerno predvsem za pridelovanje poznih sort, ki dozorevajo v avgustu in septembru. Za Slovenske gorice pridejo v glavni sezoni v poštev predvsem naslednje sorte: kardinal, džersezland, diksigem, redhaven, triogem, nju džerzej, rana hale, veteran, ambergen, pieri 81, hale, redskin.

Sortiment češenj je nespremenjen. Prav tako ostane v veljavi izbor za višnje: za vse sadne okolišče lotova, kereška in ostheimska višnja. Za vse sadne okolišče priporočajo gojitev lesnikov sorte: istrski debeloplodni, rimski debeloplodni in lambertov lesnik. Postranska sorta je še viterbo. Iz vrst jagodičja pridelujemo pri nas predvsem vrste jagode in črni ribez. Za vse sadne okolišče priporočajo gojitev naslednjih sort

jagod: regina, kaskil, šparkl in segna-segnana. Postranske sorte so: hovar 17 in georg soltvedel. Tudi pridelovanje črnega ribeza se vedno bolj širi. Pridelovalne izkušnje kažejo, da so tudi za pomurski sadni okoliš najbolj ustrezno sorto rosentall, silverglers, veldington XXX, goliat, baldvin in daniels september.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 14.—16. dec. ameriški barvni kinema-skopski film: »Pot okrog sveta v 80. dneh«. Zaradi izred. dolžine filma cena vstopnic zvišana za 40 din: »Zlata trobenta«, od 19.—20. dec. ameriški vstopniški film: »Crna orhideja«.

GORNJA RADGONA — 15. in 16. dec. sovjetski barvni film: »Sofa po sili«.

SLATINA RADENCI — 15. in 16. dec. ruski barvni film: »Aleksa Dundic«, 20. dec italijanski film: »Mladoletnice«.

LJUTOMER — 15. in 16. dec. angleški film: »Poplave strahu«, 20. dec. ameriški barvni film: »Linija za Tuscon«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. — 15. in 16. dec. ameriški film: »Mačka na vroči pločevinasti strehi«, 19. dec. kitajski film »Kitajski zid«.

BELTINCI — 15. in 16. dec. ameriški film: »Slab dan v Black Rocku«.

VIDEM OB ŠCAVNICI — 15 in 16. dec. francoski barvni film: »Sakramenska krklja«.

VELIKA POLANA — 15. in 16. dec. češki film: »Peto kolo«.

SALOVCJI — 15. in 16. dec. francoski kinemaskopski film: »Tamango«.

Mali oglasi

Večji ročni šarotar, prodam. Veščica 16 pri Murski Soboti. M-1075

MOTORNO KOLO »Horex Regina«, 250 ccm, letnik 1954, ugodno prodam. Vlado Skalič, Sebeborci, p. Martjanci. M-1076

MAGNETOFON, nov, znamke »Grundig« in novo otroško, še nerabljeno kolo, ugodno prodam. Kroška 28, Murska Soboti. M-1079

Hišo iz lesa, za podrti ugodno prodam. Franc Pertoci, Grabnoš 1, p. Videm ob Šcavnici. M-1080

Dve pernici s perjem za posteljo ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-1082

Avto »Flat«, letnik 1960, ugodno prodam. Marija Koren, Hrastje Mota 21, p. Slatina Radenci. M-1083

GOSPODARSKO ORODJE prodam. Razprodaja bo dne 30. dec. ob 13. uri v Lemerju št. 33, p. Pucanci. M-1084

Gradbeno parcelo v Murski Soboti prodam. Naslov v upravi lista. M-1085

Opremljeno sobo oddam. Kerenčičeva 11, uMrska Soboti. M-1090

Kuhinjsko pohištvo v dobrem stanju in stedičnik prodam. Informacije Stefana Kovača 12-I, M. Soboti. M-1091

2.000 kg sena in harmoniko v dobrem stanju prodam zaradi selitve. Daniel Tancoš, Zihlava, drž. posestvo, p. Videm ob Šcavnici. M-1092

Opremljeno sobo za sestanovalko oddam. Grajska 19, Murska Soboti. M-1093

Opremljeno sobo za eno eventuelno dve osebi oddam. Naslov v upravi lista. M-1095

TISTEGA, ki je našel mojo aktovko v soboto zvečer v soboški ekspresni restavraciji Hotela Zvezda, prosim, naj mi aktovko vrne na naslov »Petrol«, vsebino pa si naj zadrži.

1. DRŠALNA REVILJA V CELOVCU! (od 7. do 22. februarja 1963)

KOMPAS — Celje prireja v času od 7. do 22. II. 1963 enodnevne izlete z avtobusi v Celovec. Z namenom, da se v tem času omogoči obisk svetovno znane baletne drsalne skupine »Wiener Eisrevue« kakor tudi obisk Celovca, je naše podjetje zasiguralo za to revijo vstopnice, katere bodo že pri prijavi udeleženci lahko plačali z dinarji. Cena izleta iz Celja je din 3.500 (t. j. prevoz in potno dovoljenje). Posebej se plača vstopnica za revijo v znesku 1.500 din. Prijave sprejema KOMPAS — Celje do 20. januarja 1963.

2. SICILIJA — 5-dnevno potovanje za prosvetne delavce v drugi polovici meseca januarja 1963

3. MOSKVA — V času od 20. III. do 28. III. 1963 prirejamo 8-dnevno potovanje z reaktivnim potniškim letalom »Caravelle«. Smer potovanja: Zagreb—Varšava—Leningrad—Moskva. Zahtevajte programe v vseh Kompasovih poslovalnicah.

4. PO SREDOZEMLJU — AFRIKA Tradicionalno Kompasovo potovanje s posebno ladjo v mesecu marcu 1963.

KOLEKTIVI! POSEBEN POPUST!

Poseben popust nudimo delovnim kolektivom in organizacijam za izletniške vožnje z našimi modernimi turističnimi avtobusi. Razveselite svoje člane s prijetnim avtobusnim izletom! Prirodne in turistične zanimivosti vabijo celo leto na obisk! Vožnja s KOMPAS-ovimi avtobusi TRAJDEUTZ (30 do 45 sedežev) je PRIJETNA, VARNA in UDOBNA!

Se priporoča Kompas Celje, Tomšičev trg 1, tel. 23-50.

Komisija za razpis delovnih mest direktorjev v podjetjih pri Občinskem ljudskem odboru Gor. Radgona razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

za Kmetijsko gospodarstvo Gornja Radgona.

Pogoji:

Inženir agronomije, ali ekonomist z večletno prakso, ali višji kmetijski tehnik z najmanj petletno prakso.

Kandidati naj vložijo pismene ponudbe, kolokovane z din 50 z opisom dosedanjega službovanja, dokazili o strokovnosti in življenjepisom na Občinski ljudski odbor G. Radgona — komisiji za razpis direktorjev v podjetjih.

O-1096

Komisija za imenovanje in odstranitev direktorjev gospodarskih organizacij pri Občinskem ljudskem odboru Murska Soboti razpisuje mesto

DIREKTORJA

»PANONIJE« — industrije kovinske galanterije Murska Soboti.

Pogoji: visokošolska ali višješolska izobrazba iz stroke strojništva s potrebno prakso ali

srednja strokovna izobrazba kovinske stroke z najmanj 5-letno prakso na vodilnem položaju ali izobrazba iz ekonomske stroke z daljšo prakso na vodilnem delovnem mestu.

Pravilno kolkovane prošnje je potrebno dostaviti najpozneje do 15. januarja 1963 Občinskemu ljudskemu odboru Murska Soboti.

Dom počitka Rakičan v Rakičanu razpisuje na podlagi Pravil zavoda po členu 15, točki 11 in sklepu UO z dne 27. 11. 1962 naslednja prosta delovna mesta:

BOLNIČARKE KNJIGOVODJE EKONOMA

Pod 1. je potrebna bolničarska šola — samsko stanovanje; pod 2. srednja strokovna izobrazba v Murski Soboti, posebej pa dr. Starce in dr. Kastelicu. Lepa hvala tudi darovalcem vence in vsem, ki so sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Razpis prostih delovnih mest velja do zasedbe delovnih mest. Prošnje z obrazložitvijo o dose-danjem delu je poslati ravnateljstvu zavoda.

ZAHVALA

Ob izgubi naše matere, babice in prababice

TEREZIJE ROŽMAN

iz Filovce

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju bolnišnice v Murski Soboti, posebej pa dr. Starce in dr. Kastelicu. Lepa hvala tudi darovalcem vence in vsem, ki so sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

M. Soboti, 11. dec. 1962

Zalujoči: sin z družino, družini Veron in Radulovič ter ostalo sorodstvo.

O-1088

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega in nepozabnega moža, očeta in brata

JOŽEFA KOLMANA

iz Petanjec

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so nam v času naše največje žalosti stali ob strani, sočustvovali z nami, izrekli sožalje in tolažilne besede ter z venci obsuli njegov grob. Hvala delovnim kolektivom ČZP »Pomurski tisk« in Hotela »Zvezda« za darovane vence. Hvala za pomoč dr. Kinetu, ki je pokojniku kljub njegovi težki bolezn hotel rešiti življenje. Hvala pevcem, pogrebem, sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki so pokojnega v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Petanjci, 9. dec. 1962

Zalujoči: družini: Kolman in Horvat iz Petanjec

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše dobre in ljubljene mame

ANE VUJEC-KAMAN

iz Murske Soboti

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti, ji poklonili vence in nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. Prav posebno se zahvaljujemo zdravnikom in ostalemu osebju bolnišnice v Murski Soboti, predvsem dr. Nikolaju Lanščaku za večletno zdravljenje in nego.

M. Soboti, 12. dec. 1962

Zalujoči: mož, otroci in ostalo sorodstvo.

O-1087

KNJIGE S POPUSTOM:

Illješ: Ljudstvo s puste. Roman. 310 strani.

Čapek: Navadno življenje.

Ljubitelji dobre knjige

izkoristite ugodno

priložnost!

ČZP POMURSKI TISK

POMURSKA ZALOŽBA

MURSKA SOBOTA,

KOCLJEVA 7

Hudales: Med dvema svetovoma I. del. Roman. 310 strani.

Kreft: Kalvarija za vasjo. Zbirka novel. 330 strani.

Šiftar: Ob naprednem tisku.

Kreft — Regent: Progresivna preusmeritev po življ. v Slov. in Trstu.

Grafenauer: Prekmurski Slovenci v zgodovini.

Ilešič: Geografski zbornik.

Kranjec: Ker sem človek. Pesmi.

Vlaj: Veršek. Pesmi.

Godina: Družinski dnevnik.

Ribnikar: Zmaga in poraz. Roman. 160 strani.

ppl.	1.540	1.200
cpl.	1.660	1.300
pus.	1.850	1.450
kart.	660	500
ppl.	1.350	1.080
ppl.	1.450	1.160
pus.	1.600	1.280
ppl.	1.540	1.240
cpl.	1.680	1.340
pus.	1.800	1.440
cpl.	400	200
kart.	950	475
broš.	680	340
broš.	450	200
cpl.	545	270
broš.	200	100
cpl.	230	115
broš.	600	150
broš.	400	160
cpl.	480	200

Komisija za sprejem in odpust delavcev obrata za gozdarstvo in lesno predelavo pri Kmetijsko-industrijskem kombinatu »Pomurka« M. Soboti razpisuje delovno mesto

ADMINISTRATORJA-(KE)

pri Revirni gozdni upravi Mačkovci. Pogoji: srednja strokovna izobrazba; nižja strokovna izobrazba in 3 leta prakse v administrativni ali finančni stroki. Nastop službe je možen takoj, a najpozneje s 1. jan. 1963. Osebnosti prejema po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Prošnje z opisom dosedanjega službovanja je poslati Upravi obrata v Murski Soboti — Kerenčičeva ul. 11 najkasneje do 20. decembra t. l.

Na podlagi 2. odstavka 6. tč. navodil o postopku z najdenimi predmeti (Ur. list FLRJ, št. 93/49) razglašajo Oddelek za obč. upravo in notranje zadeve Občinskega ljudskega odbora M, Soboti

JAVNO PRODAJO NAJDENIH DVOKOLES

Javna prodaja se bo vršila dne 19. decembra 1962 ob 8. uri na dvorišču ObLO Murska Soboti.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju »Panonija« industrija kovinske galanterije v Murski Soboti, razpisuje delovno mesto

FAKTURISTA — KORESPONDENTA

Za delovno mesto se zahteva dokončana ESS z nekaj let prakse. Nastop službe takoj. Višina osebnega dohodka je določeno po Pravilniku o osebnih dohodkih. Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja, javite se lahko tudi osebno. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

O-1094

Komisija za sprejem in odpust delavcev pri Industrijskem podjetju »ELRAD« Gornja Radgona razpisuje delovno mesto

SKLADIŠČNIKA

Pogoji:

VK ali KV trgovski delavec z večletno prakso v elektro ali kovinskih stroki, vojašine prost. Interesenti naj se javijo v upravi podjetja v Gornji Radgoni, Partizanska c. 3 ali naj vložijo pismene vloge najkasneje do 25. dec. 1962.

O-1097

Uresničimo smotrnejšo varianto

IZ PISMA KRAJEVNEGA ODBORA SZDL JURŠINCI

V juršinskem okolišu že več let razpravljajo o cesti Ščavnici — Slatina Radenci; na vsakem zboru občanov ali te ceste. Svoj čas je bila namreč obljubljen železnica skozi Ptuj zagotavljali, da bodo v najkrajšem času pričeli z rekonstrukcijo omenjene ceste.

Spričo tega, ker so iz virov republike in ObLO Ptuj že zagotovljena sredstva za rekonstrukcijo ceste II. reda Ptuj — Senarska — Gradišče — G. Radgona, so v krajih ob že omenjeni cesti III. reda sklicali množične sestanke, kjer je bilo govora predvsem o tem katero od obeh cest bi bilo bolj smotrno rekonstruirati. Povezali so se tudi s pristojnimi čimtelji sosednjega soboškega okraja in radgonske občine; prav vsi bi namreč želeli, da bi prišlo do rekonstrukcije ceste III. reda.

Do takega zaključka so prišli predvsem zaradi prometnosti te ceste, ki ima v primerjavi z že omenjeno cesto II. reda neprimerno večji pomen v gospodarskem in še

zlasti turističnem pogledu. Cesta III. reda pa je tudi zelo slaba; po tej cesti vozi tudi avtobus mariborskega SAP, toda to progo hočejo sedaj ukiniti prav zaradi slabe ceste.

Prebivalci juršinskega okoliša povezujejo svojo zahtevo s tem, da naj bi že započeta zemeljska dela opravili samo do križišča obeh cest pri Rogoznici, med tem časom pa bi naj gospodarska komisija skupno z zainteresiranimi čimtelji znova proučila obe varianti; gradili bi pač tisto cesto, ki je prometno bolj nujno potrebna in tudi koristnej-

ša. Če bi se namreč odločili za gradnjo ceste III. reda, bi prebivalci juršinskega okoliša in krajev ob tej cesti organizirali tudi delovne brigade. Uslužbenci iz občestnih krajev pa so še posebej pripravljani, da bi s prostovoljnim delom v okviru svoje brigade prispevali k pocenitvi rekonstrukcijskih del.

Če pa je že potrebno graditi cesto z nazivom II. reda, bi po mnenju krajevnega odbora SZDL Juršinci ne bilo tehtnih razlogov za preimenovanje ceste, katere rekonstrukcija je predmet njihovega za-

vzemanja. Tako bi kajpak odpadli tudi izgovori, da financira republika samo ceste II. reda, kajti pobudniki »juršinske variante« menijo, da bi njihova cesta ta naziv vsekakor tudi zaslužila že spričo prometne važnosti in obremenjenosti.

LJUTOMERSKI LOVSKI ČUVAJ USTRELIL ORLA

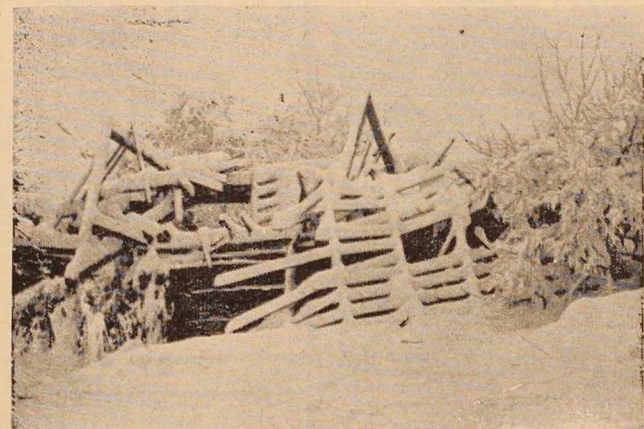
Lovski čuvaj Ljutomerske lovske družine Franček Škerget je prejšnjo soboto na svojem rednem obhodu v bližini Ljutomera ustrelil težkega orla. Ustreljeni orol meri čez razpeta krila približno dva in pol metra. Da je orol v naših krajih prava redkost, menda ni treba posebej omenjati, saj je od takrat, ko so v našem okraju ustrelili zadnjega, minilo že vrsto let. Kako je orol zablodil v naše kraje, ni znano, verjetno pa so tega krive vremenske razmere. -js-

IZ GORNJIH PETROVEC

V Petrovcih so imeli v soboto sejo sveta za kmetijstvo, na kateri so pregledali uspehe pri izvajanju obveznih agrotehničnih ukrepov. V občini pri izvajanju odloka niso imeli posebnih odstopanj.

Na seji so določili tudi regrese za semena žitaric tistim kmetovalcem iz Hodoša ter dela Šalovec in Krplivnika, ki jim je toča letos poškodovala polja in so pri jesenski setvi sklenili z drugo kooperativno pogodbo.

Letošnja zgodnja zima je prinesla obilo nevšečnosti. Pod snegom so ostali nepospravljeni pridečki in tudi ozimna žita niso povsod povsem posejali. Sneg je povzročil dokajšnjo škodo tudi v gozdovih, ponekod je porušil starejše in slabo utrjene hiše in gospodarska poslopja. Na sliki: Porušeno gospodarsko poslopje posestnika O. V. iz Mošcanec.

Tekme modelarjev - čevljarjev

Samo še nekaj tednov nas loči od pričetka sejma »Moda 1963«, ki bo prihodnje leto od 12. do 20. januarja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Že precej časa so za ta sejem oddani vsi zaprti prostori Gospodarskega razstavišča, saj bodo na sejmu razstavljali vsi pomembnejši proizvajalci tekstilne, usnjarske in čevljarje industrije. Ni pretirano, če zapišemo, da bo na tem sejmu zbrana elita jugoslovanske konfekcijske, usnjarske, čevljarje in tekstilne industrije.

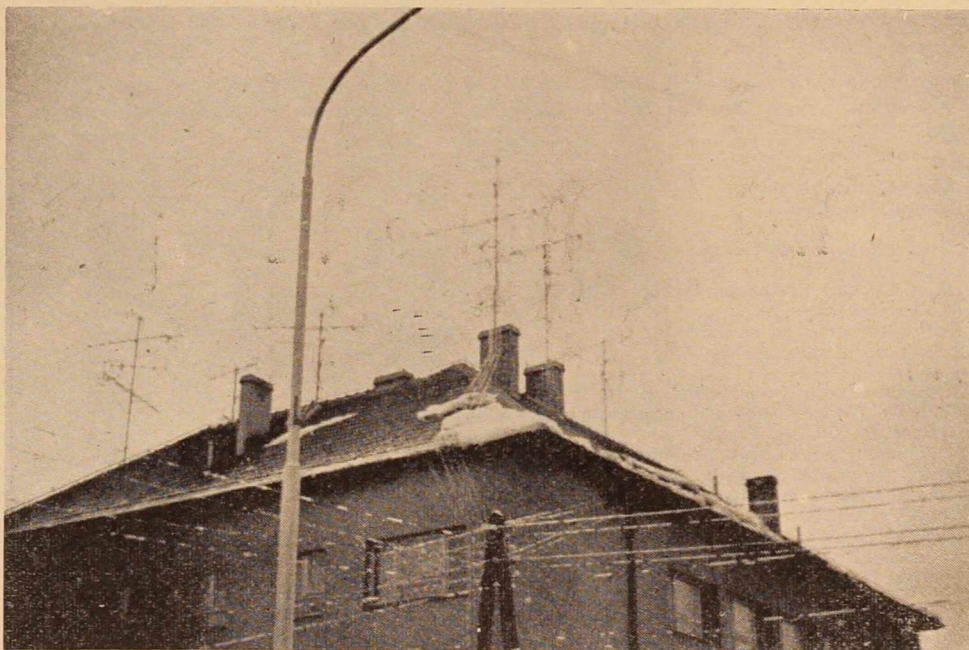
V razstavnih paviljonih se bodo obiskovalci seznanili z modo za pomlad in poletje 1963. Še bolj pa bo vse obiskovalce pritegnila velika modna revija, ki bo v času sejma vsak dan dvakrat (ob 17. in 20. uri) v festivalni dvorani. Na tej elitni reviji, na kateri bo sodelovalo več kot 100 manekinov obojega spola, bodo obi-

skovalci spoznali, kako se bo treba oblačiti in obuvati prihodnje leto, da bomo oblečeni po modi.

Posebna zanimivost tega sejma bo vsekakor tekmovanje modelarjev čevljarje stroke iz vse države. Za najboljše modele v vsaki standardni grupi čevljarjev, ki jih bo ocenila posebna zvezna strokovna komisija, bodo modelarji dobili lepe nagrade po 100.000 dinarjev.

Med podjetji čevljarje industrije je za to tekmovanje že veliko zanimanje, saj bo prav gotovo vzpodbujala modelarje, vsaka tovarna pa bo tudi ponosna na zmagovite modelarje. Poleg tega pa si bodo najboljši modeli, ki jih

bodo pozneje serijsko proizvodili, nedvomno hitro utrli pot tudi med potrošnike.

Gozd televizijskih anten na strehi hiše — lahko v Murski Soboti, Ljutomeru, Radgoni, Lendavi, Beltincih — tudi v naših krajih ni več nobena posebnost

BUKOVNIŠKO JEZERO OSTAJA BREZ RIB

Ribiška družina v Lendavi je letos zgodaj spomladi zasadila v Bukovniškem jezeru okrog 3000 mladih krapov. Obeti od te prve večje akcije lendavskih ribičev so bili veliki; čez leta naj bi se jim vložena sredstva bogato obrestovala z večjim odlovom odraslih rib.

Sreča pa je tudi v ribištvu opoteča in tako se je zgodilo, da so v Bukovniško jezero vložene ribe obtelele za vodenico (ali za vodne uši). Začele so jim odpadati plavuti. Lendavskim ribičem ni preostalo nič drugega, kot da so se po navetu strokovnjaka odločili za zasilni odlov, ki so ga priredili pretekli petek in soboto. Ob tej priložnosti so nalovili okrog 400 kg krapov in 200 kg karasov, ki živijo v blatu na dnu jezera.

Od rib popolnoma izpraznjeno Bukovniško jezero bodo na dnu razkužili in prihodnje leto spet poskusili z vlaganjem mladega rodu krapov. Poprej se bodo seveda temeljito posvetovali z znanim ribiškimi strokovnjakom iz Va-

raždina. Če pa se jim tudi drugi poskus ne bo posrečil, na meravajo v bodoče gojiti v tem jezeru samo še športne ribice.

Pionirji so se v prvih letih obstoja svoje organizacije v prostem času udeleževali v najrazličnejših kulturno-umetniških, tehniških in telesnovzgojnih krožkih. Pri teh dejavnostih pa je bila pogosto manj upoštevana določena vsebina dela, pri tem pa tudi smoter teh aktivnosti. Zato je že leta 1956 Zveza društev za delo z mladino Jugoslavije sklenila, naj bi v bodoče pionirji leto za letom prikazovali uspehe svojih dejavnosti na javnih revijah. Na teh revijah se bodo lahko seznanjali z uspehi svojih otrok tudi starši, vzgojitelji in ostali državljan. Te revije bi naj vzpodbujale pionirje

Tekmovalni sistem te revije je bil deležen utemeljene kritike. Zato je bilo sklenjeno že takrat, da naslednje revije leta 1961 ne bomo izvajali na tekmovalni osnovi, sajame pa naj vse otroške dejavnosti na področju umetnosti: glasbo, ples, dramsko, literarno in likovno ustvarjalnost.

Druga revija je naslednje leto zajela področje tehnične vzgoje. Pritegnila je k sodelovanju nove vrste pionirjev, učiteljev, kvalificiranih delavcev, tehnikov in inženirjev. Izvedene so bile številne razstave, na katere so se pionirji načrtno pripravljali vse leto.

Leta 1959 je revija telesno-vzgoj-

spodarjenja, rentabilnost agrotehničnih in agro-kemičnih sredstev. Mnogo pionirjev se je takrat prvič lotilo fizičnega dela; ob tem so se navajali na pravilno vrednotenje tega dela.

V letu 1961 so se revije preimenovala v Jugoslovanske pionirske igre. Zajele bi naj čimveč pionirjev v temi: Moj kraj večeraj, danes in jutri. Pričeli so se zanimati za zgodovinske znamenitosti svojega kraja, za stavbe in predmete, ki imajo zanj zgodovinski pomen, za dogodke NOB v svojem kraju itd. Te svoje ugotovitve so izražali v prozi in pesmi, katere so ponekod izdajali v svojih gla-

organizacij, tisk in druge činite-lje. Solske razstave so bile v tem letu po vsebini najbogatejše in tudi najboljše obiskane. V pomurskih občinah so bili izvedeni pionirski pevski festivali, za zaključek pa še okrajni festival.

V letošnjem letu je bila glavna tema JPI: telesna vzgoja mladine. Ker zajema to področje zdravje, prehrano in telesni razvoj otroka, so se v igre vključile šole, družbene organizacije in posamezniki, da v raznih akcijah pomagajo pri ustvarjanju materialnih, kadrovskih in drugih pogojev, za množično telesno vzgojo otrok. Za uspešnejše izvajanje programa

Ko zaključujemo letošnje JPI, pa se že pripravljamo za prihodnje leto. V »Letu tehniške vzgoje mladine« bi naj izboljšali pogoje za uspešno tehniško vzgojo na naših solah, razvijali naj bi nove oblike dela pri tehniški vzgoji izven šole, pritegnili čimveč sodelavcev v najrazličnejše tehniške krožke. Pionirji pa naj v tem letu spoznavajo in proučujejo tudi življenje v svojem kraju in komunici. Pri tem jih bo zanimala proizvodnja, komunalne gradbene dejavnosti, transportna sredstva in njih uporaba, sodobni industrijski tehniški proizvodi v gospodarstvu in še posebej v gospodinj-

stveni delavci v proizvodnji. Spoznavali bodo urbanistične načrte občine, perspektivne proizvodne planske za komunalne in druge dejavnosti v komunici. Zaključek vse te dejavnosti pa bodo zopet razstave, na katerih bodo razstavili pionirji svoje pestre izdelke, izdelane pri pouku in izven njega. Poleg tega pa bodo izvedli še razna tekmovanja s področja tehnike, kar vse bo prav gotovo pritegnilo k sodelovanju veliko pionirjev.

Tudi v letošnjem letu JPI bodo okrajni, občinski in krajevni odbori poskrbeli za to, da se bodo te razvile v plemenito in pošteno tekmovanje med šolsko mladino.

JUGOSLOVANSKE PIONIRSKKE IGRE V LETU 1963

k stalnemu, vsebinsko bogatemu udeleževanju, obenem pa pritegovale k sodelovanju čimveč zainteresiranih organizacij in posameznikov, ter ustvarjale materialno osnovo za nadaljnje delo. Vsako leto je potrebno dati prednost enemu od področij otroških ustvarjalnosti, po štirih letih pa se tako zopet ponovi revija teh ustvarjalnosti.

Prva revija, organizirana leta 1957, je zajela področje glasbene vzgoje. V tem letu je organizatorjem uspelo vključiti v pionirske pevske zборе toliko šolske mladine, da so po vseh takratnih občinah izvedli pevske festivale.

nega značaja dosegla to, da je bilo urejeno več športnih terenov, igrišč in šolskih dvorišč. Telovadni nastopi šolske mladine so bili izvedeni v vseh večjih krajih Pomurja. V Murski Soboti je bil izveden to leto okrajni telovadni nastop osnovnošolske mladine.

Na naslednji reviji leta 1960 so sodelovali pionirji, zadržniki in mladi prirodoslovci. Pionirji so se seznanjali z gospodarstvom v Pomurju, navezovali so stike s kmetijskimi posestvi in zadrugami ter dobivali tam tudi strokovno pomoč. Seznanjali so se v praksi s tem, kaj je kooperacija, spoznavali so način upravljanja in go-

silih. Z večjim zanimanjem so spremljali razna dogajanja v domačem kraju, obiskovali so gospodarske organizacije in se zanimali za njih notranjo ureditev in uspehe, zanimali pa so se tudi za prihodnost domačega kraja. Zadnje je sprožilo izredno bogato otroško fantazijo in otroci so v besedi, sliki in maketah izražali svoje zamisli o bodočem izgledu domačega kraja.

To prvo leto JPI je zaktiviziralo lepo število pionirjev, ki se v prejšnjih letih v omenjenih revijah niso mogli uveljaviti. Angažiralo je tudi precejšnje število strokovnjakov, staršev, družbenih

JPI je Svet društev prijateljtev mladine Jugoslavije izdal zbirko priročnikov telesno-vzgojne dejavnosti pionirjev. Po teh priročnikih se je že prej čutila potreba, zato se je sedaj koristno poslužili predavatelji, vadiitelji in ostali, ki so se letos vključili v delo na tem področju. Uspehom v letošnjih pionirskih igrah so dokaz številna nova igrišča, mnoge nove opreme za telesno vzgojo, številne, lepo uspele telovadne akademije, ki so jih izvedle osnovne šole v maju in juniju, izboljšano delo naših šolskih mlečnih kuhinj kakor tudi načrtnejša telesna vzgoja na solah.

stvu, kakor tudi tehniško znan-